

Osavuosisikatsaus 2

1.1.2023 – 30.6.2023

Sisällys

Osavuositarkastus 1.1.2023 – 30.6.2023	2
Tuloslaskelma	5
Rahoituslaskelma.....	6
Tase.....	7
Investoinnit	9
Kunnan strategia ja kärkitavoitteet	12
Palvelualueiden osavuositarkastukset	15
Hallintopalvelut	15
Sivistys- ja hyvinvointipalvelut.....	19
Tekninen ja elinvoimapalvelut.....	24
Konserniosa	27
Sanasto.....	30

Osavuositarkastus 1.1.2023 – 30.6.2023

Yleinen talouden kehitys

Valtiovarainministeriön kesäkuun taloudellisen katsauksen mukaan Suomen talous ei kasva tänä vuonna, kun hintojen ja korkojen nousu vähentää kotitalouksien kulutusta ja investointeja. Vuodelle 2023 ansiotasoindeksin muutos on valtiovarainministeriön ennusteen mukaan 4,8 % ja kuluttajahintojen muutos on tätä suurempi 5,9 %. Vuonna 2024 BKT kasvaa 1,4 prosenttia, kun hintojen nousu hidastuu ja kotitalouksien tulot kasvavat.

Työllisyys kasvaa ensi vuodesta lähtien ja vuonna 2024 työllisyysaste on 74,2 prosenttia ja työttömyysaste 6,8 prosenttia. Vuonna 2023 työttömyysasteen ennustetaan olevan 7,0 prosenttia.

Julkisyhteisöjen alijäämä on 2,4 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023 ja kasvaa siitä kolmeen prosenttiin vuonna 2025. Suurinta alijäämää tekee valtionhallinto. Kuntahallinto pysyy koko ennustejakson lähellä tasapainoa. Valtionhallinnon ja paikallishallinnon yhteenlaskettu mittava alijäämä, väestön ikääntyminen sekä edelleen kasvavat velanhoitokustannukset pitävät velkasuhteen nousuvalla uralla jatkossakin.

Hallitusohjelman kuntatalousvaikutukset ovat alustavien arvioiden mukaan maltilliset vuosina 2023 ja 2024. Tarkemmat arviot hallitusohjelman nettovaikutuksista kuntiin selviää syksyllä julkaitavasta kuntatalousohjelmasta.

Verotuloennuste

Hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä kaikkien Manner-Suomen kuntien veroprosentteja alennettiin 12,64 %-yksikköä ja samalla valtion ja kunnallisveron veropohjat yhdistettiin. Veropohjien yhdistäminen tarkoitti sitä, että tulosta tehtävät vähennykset myönnetään samoin perustein ja sa-

mansuuruisena sekä valtion että kunnallisverotuksessa. Kunnallisveron efektiivisyys parani aiemmasta. Mäntsälän kunnallisveroprosentti on 8,36 % ja efektiivinen kunnallisveroaste on 6,34 % (vuonna 2022 tuloveroprosentti oli 21 % ja efektiivinen kunnallisveroaste 14,99 %).

Verotulojen toteutumaprosentti ensimmäisen kuuden kuukauden osalta on 57 %, tasaisen kertymän ollessa 50 %.

Kuntaliiton elokuussa julkaiseman verotuloennusteiden mukaan Mäntsälän kunnallisveroennuste on syksyn arviota 1,4 milj. euroa positiivisempi. Ennusteen mukaan kasvua tulee kaikkiiin verolajeihin. Suurin selittävä tekijä on kunnallisverotuloennuste (+ 0,9 milj. euroa), joka on selvästi aikaisempia arvioita parempi johtuen palkkasumman parantuneesta kehitysarviosta tälle ja ensivuodelle.

Yhteisöveroennusteessa ei ole merkittävää muutosta, mutta myös kiinteistöveroennuste parantui huomattavasti (+ 0,48 milj. euroa). Kasvu johtuu erityisesti siitä, että rakennusten verotusarvot ovat kasvaneet, koska niiden jälleenhankinta-arvoja on korotettu. Muutos parantaa kiinteistöveron verovuosisuorituksen tuottoa noin 170 miljoonalla eurolla koko kuntatasolla. Verotuloennuste tarkentuu vielä, kun vuoden 2023 verotus valmistuu kesäkuun lopussa.

Verotuloennusteeseen ei esitetä tehtäväksi vielä talousarviomuutoksia. Talousarviomuutokset tehdään vasta 3. osavuositarkastukseen, jolloin verotuloennusteet ovat tarkentuneet.

Valtionosuudet

Valtionosuudet ovat kertyneet päätösten mukaisesti. Valtionosuuksiin tuli tarkistus päätökset tammi-kuussa 2023, joiden mukaisesti tehtiin talousarviomuutokset ensimmäisen osavuositarkastuksen aikana. Valtionosuudet ovat yhteensä muutetussa talousarviossa 15 071 303 euroa.

Verotulot	Muutettu TA	Toteuma	Toteuma-%	Toteuma edellinen vuosi	TP edellinen vuosi	Muutos-%	Ennuste
Kunnan tulovero	40 822 259	27 043 825	66 %	45 869 235	84 963 120	-41 %	41 728 192
Osuus yhteisöveron tuotosta	4 146 083	2 526 012	61 %	3 718 272	6 239 525	-32 %	4 175 500
Kiinteistövero	8 225 445	635 997	8 %	760 376	8 554 243	-16 %	8 704 343
Yhteensä	53 193 787	30 205 833	57 %	50 347 884	99 756 888	-40 %	54 608 035

Käyttötalous

Mäntsälän kunnan kesäkuun ulkoisten toimintatuottojen toteutuma on 36,2 prosenttia ja ulkoisten toimintakulujen toteutuma on 53,3 prosenttia talousarviosta. Toimintakate on 57,0 prosenttia talousarviosta. Tilikauden tulos kesäkuun lopun tilanteessa on n. 3,9 miljoonaa euroa ylijäämäinen.

Kunnan tilinpäätösennusteeseen vaikuttaa kunta-alan palkkojen sopimusratkaisu, joka korottaa palkkoja enemmän kuin talousarviossa osattiin arvioida. Palkkaratkaisun vaikutus näkyy erityisesti sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen menoja kasvattavana. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueelle esitetäänkin 0,6 milj. euron menolisäystä henkilöstömenoihin.

Talousarvio on toteutunut muuten suunnitelmallisesti. Hallintopalvelujen menoja on kasvattanut tietohallintoympäristöön toteutetut muutokset. Myös talous- ja henkilöstöpalveluissa toteutettu palveluntuottajavaihdos on aiheuttanut edelleen lisäkustannuksia vuodelle 2023. Talousarvionmuutoksena esitetään hallintopalveluissa henkilöstömenoihin +0,02 milj. euroa ja palvelunostoihin +0,6 milj. euroa. TE- ja maahanmuuttopalveluihin arvioitu määrärahaylitys +0,39 milj. euroa työllistettyjen palkkakustannuksiin. Yleishallintoon esitetään lisättävän 0,05 milj. euroa Mäntsälän Jäähalli Oy:n mainospaikkoihin osana Jäähalli yhtiön toiminnan tukemista.

Tekninen ja elinvoimapalvelualueella ei esitetä vielä talousarvionmuutoksia, jotka tarkentuvat seuraavaan osavuositarkastukseen mennessä.

Esitetyt talousarvionmuutokset käyttötalouteen heikentävät tilikauden tulosta yhteensä 1,66 milj. euroa.

Lainakanta

Kunnan lainamäärä 30.6.2023 oli 105,1 milj. euroa eli 5011 euroa/asukas. Konsernin lainakanta 30.6.2023 tilanteessa on n. 170 milj. euroa (8115 euroa/asukas). Kunnan lainakanta on kasvanut 31.12.2022 tilanteesta 8,7 milj. eurolla johtuen kunnan Nivos Oy:lle otetusta 15 milj. euron tilapäisestä lainasta. Konsernin lainakanta on kuitenkin pienentynyt 7,5 milj. euroa, kun huomioidaan vain

nykyiseen konserniin kuuluvat yhtiöt ja kuntayhtymät.

Osavuositarkastuksen 1/2023 yhteydessä tehdyt talousarvionmuutokset

Valtionosuuksiin tehtiin talousarvionmuutos tammikuussa tulleen tarkistuspäätöksen mukaisesti ja vähennettiin valtionosuuksista yht. 112 900 euroa.

Käyttötalouteen ei tehty talousarvionmuutoksia.

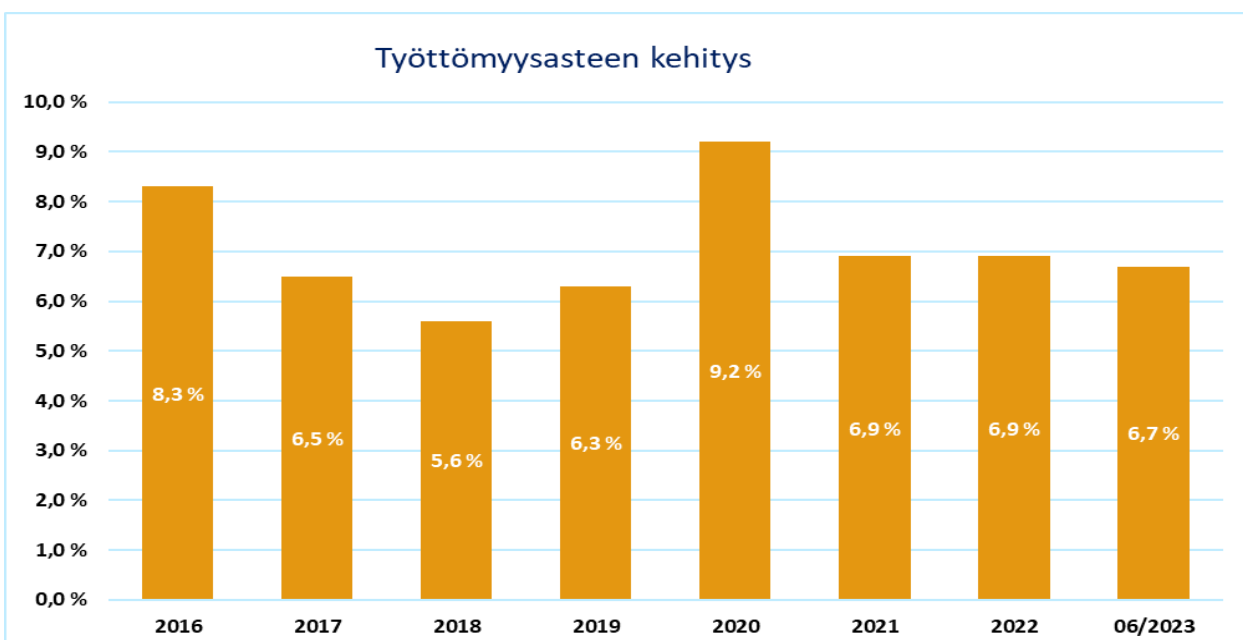
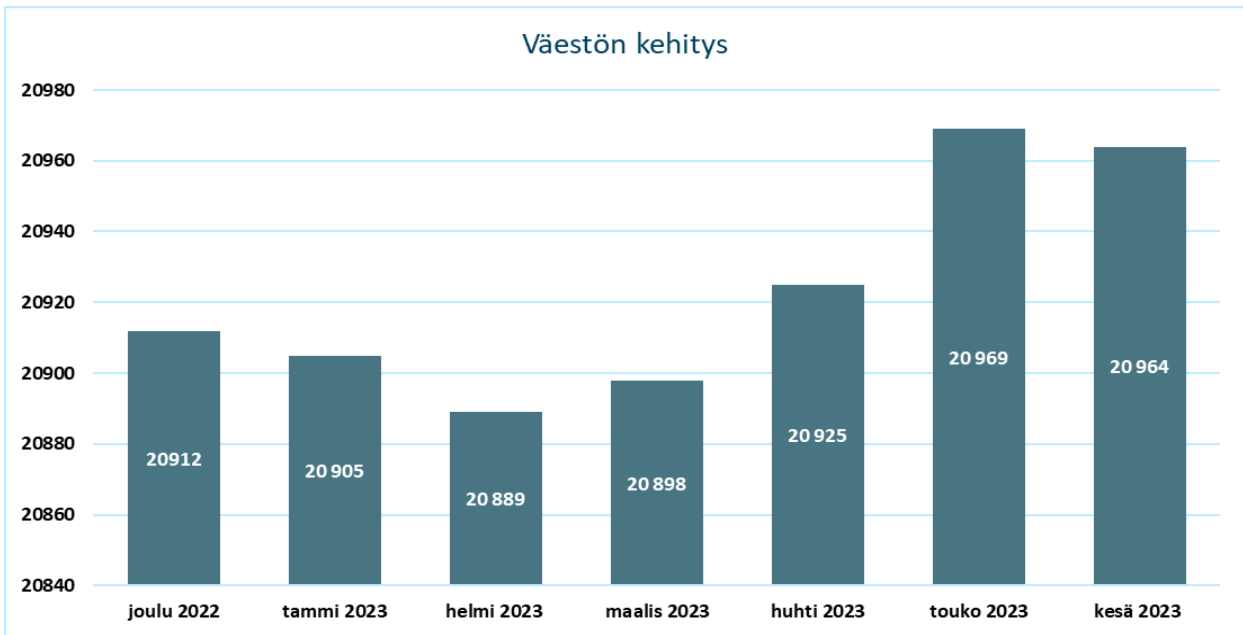
Väestö, työllisyys ja henkilöstö

Väestön määrä kesäkuun lopun ennakkotiedon mukaan oli 20 964 asukasta. Asukasmäärä on tammikuun alusta kasvanut yht. 59 henkilöllä (muutos +0,3 %)

Kesäkuun työllisyyskatsauksessa Uudellamaalla työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 9,9 %. Mäntsälässä työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta kesäkuun lopussa oli 6,7 % (edellinen vastaava ajankohta 6,6 %).

Työttömien kokonaismäärä kasvoi edelliseen vastaavaan ajankohtaan 2 prosenttia. Mäntsälän kunta on 7. parhaimman kunnan joukossa Uudenmaan alueella.

Vakituisten työntekijöiden henkilötyövuosi oli kesäkuun lopussa 587,2 htv. Näiden lisäksi työllistettyjä oli 27,5 htv, muita määräaikaisia 180,0 htv ja kesätyöntekijöitä/harjoittelijoita 2,8 htv. Henkilöstön henkilötyövuosimäärä on yhteensä 797,5 htv.

Tuloslaskelma

<i>(ulkoinen) 1000 €</i>	TA 2023	MUUTOS	MTA 2023	TOT. 30.6.	poik-keama	TOT %	TPE 2023	TP 2022
Toimintatuotot	11 408	0	11 408	4 130	-7 278	36,2 %	11 179	12 892
Myyntituotot	2 639		2 639	785	-1 854	29,8 %	2 557	3 185
Maksutuotot	1 994		1 994	780	-1 214	39,1 %	1 600	2 208
Tuet ja avustukset	1 865		1 865	484	-1 381	25,9 %	2 002	2 046
Muut toimintatuotot	4 910		4 910	2 081	-2 829	42,4 %	5 020	5 452
Valmistus omaan käyttöön			0	48	48		50	05
Toimintakulut	-63 411	0	-63 411	-33 810	29 601	53,3 %	-65 681	-137 025
Henkilöstökulut	-37 813		-37 813	-20 584	17 229	54,4 %	-38 932	-37 270
Palvelujen ostot	-13 360		-13 360	-7 244	6 116	54,2 %	-14 277	-87 529
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 011		-6 011	-2 784	3 228	46,3 %	-6 000	-5 747
Avustukset	-3 773		-3 773	-1 950	1 823	51,7 %	-3 823	-4 166
Muut toimintakulut	-2 455		-2 455	-1 250	1 206	50,9 %	-2 648	-2 314
Toimintakate	-52 003	0	-52 003	-29 632	22 371	57,0 %	-54 452	-124 128
Verotulot	53 194		53 194	30 206	-22 988	56,8 %	54 608	99 757
Valtionosuudet	15 184	-113	15 071	7 536	-7 536	50,0 %	15 071	35 823
Rahoitustuotot ja -kulut	-136		-136	-85	51	62,4 %	12	107
Korkotulot	159		159	41	-119	25,5 %	443	212
Muut rahoitustuotot	105		105	247	142	235,4 %	245	367
Korkokulut	-361		-361	-364	-04	101,0 %	-636	-455
Muut rahoituskulut	-40		-40	-08	32	21,1 %	-40	-16
Vuosikate	16 238	-113	16 126	8 024	-8 101	49,8 %	15 240	11 559
Poistot ja arvonalentumiset	-9 076		-9 076	-4 087	4 989	45,0 %	-9 076	-7 663
Tilikauden tulos	7 163	-113	7 050	3 937	-3 113	55,8 %	6 164	3 896
Tilinpäätössiirrot	31		31	0	-31	0,0 %	31	-2 969
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	7 194	-113	7 081	3 937	-3 144	55,6 %	6 195	927
Tuloslaskelman tunnusluvut								
Toimintatuotot / Toimintakulut %	18,0 %		18,0 %	12,2 %			17,0 %	9,4 %
Vuosikate / Poistot %	179 %		178 %	196 %			168 %	151 %
Vuosikate, euroa/asukas	768		762	383			721	553
Asukasmäärä	21 150		21 150	20 964			21 150	20 895

*06/2023 väestötiedolla laskettuna

Rahoituslaskelma

<i>(ulkoinen) 1000 €</i>	TA 2023	MTA 2023	tot. 30.6.	TPE 2023	TP 2022
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	16 238	16 126	8 024	15 240	11 559
Tulorahoituksen korjaukset	-1 200	-1 200	-70	-1 200	-1 649
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-9 560	-9 560	-3 873	-9 742	-12 412
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	335
Käyttöomaisuuden myynnit	1 500	1 500	78	1 500	1 811
Toiminnan ja investointien rahavirta	6 978	6 866	4 159	5 798	-355
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	150	150	-14 437	563	245
Lainakannan muutokset	-6 700	-6 700	8 666	-6 700	-2 429
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	0	0	24 629
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 700	-4 700	-2 334	-4 700	-11 058
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 000	-2 000	11 000	-2 000	-16 000
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset			3 176		-349
Rahoituksen rahavirta	-6 550	-6 550	-2 596	-6 137	-2 533
Rahavarojen muutos	428	316	1 563	-339	-2 889
Rahavarojen muutos	428	316	1 563	-339	-2 889
Rahavarat lopussa	5 112	4 999	6 247	4 344	4 683
Rahavarat alussa	4 683	4 683	4 683	4 683	7 572
Toiminnan ja investointien kertymä, € (5 vuotta)	12246	12246	4 168	7988	-5557
Investointien tulorahoitus, %	170 %	169 %	207 %	156 %	95,7 %
Laskennallinen lainanhoitokate	1,5	1,5	0,6	1,4	1,0
Asukasmäärä	21 150	21 150	20 964	21 150	20 895
Lainakanta	89 691	89 691	105 057	89 691	96 391

Tot. 30.6. sarakkeen asukasmäärä laskettu 06/2023 tiedolla

Tase

	31.12.2022	30.6.2023
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	1 836 573,81	1 746 378,10
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT	1 836 573,81	1 746 378,10
AINEELLISET HYÖDYKKEET	136 800 592,35	136 669 154,88
MAA- JA VESIALUEET	28 870 489,01	30 614 333,76
RAKENNUKSET	70 590 930,76	68 420 782,03
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	28 221 341,94	26 684 621,65
KONEET JA KALUSTO	1 417 527,66	1 261 883,50
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	61 653,07	61 653,07
ENNAKKOMAKS JA KESKENER HANKIN	7 638 649,91	9 625 880,87
SJOITUKSET	94 221 498,96	103 563 604,23
OSAKKEET JA OSUUDET	43 430 068,85	38 334 834,91
MUUT LAINASAAMISET	48 522 977,78	62 960 316,99
MUUT SAAMISET	2 268 452,33	2 268 452,33
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	232 858 665,12	241 979 137,21
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
LAHJOITUSRAHASTOJEN VARAT	10 762,77	142 762,77
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS	89 628,88	89 628,88
MUU VAIHTO-OMAISUUS	89 628,88	89 628,88
SAAMISET	6 055 783,14	1 948 161,48
PITKÄAIKAISET SAAMISET	10 759,00	10 759,00
MUUT SAAMISET	10 759,00	10 759,00
LYHYTAIKAISET SAAMISET	6 045 024,14	1 937 402,48
MYNTISAAMISET	1 207 634,21	283 671,08
MUUT SAAMISET	742 819,44	784 165,75
SIIRTOSAAMISET	4 094 570,49	869 565,65
RAHAT JA PANKKISAAMISET	4 683 223,99	6 246 593,78
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	10 828 636,01	8 284 384,14
VASTAAVAA YHTEENSÄ	243 698 063,90	250 406 284,12

	31.12.2023	30.6.2023
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
PERUSPÄÄOMA	53 570 006,79	48 691 950,08
EDELL TILIKAUS YLI-/ALIJÄÄMÄ	72 267 103,75	72 267 103,75
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	0,00	3 937 274,15
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	125 837 110,54	124 896 327,98
POISTOERO JA VAPAAEHT VARAUKS		
POISTOERO	634 241,37	634 241,37
VAPAAEHTOISET VARAUKSET	9 000 000,00	9 000 000,00
POISTOERO JA VAPAAEHT VARAUKS YHTEENSÄ	9 634 241,37	9 634 241,37
PAKOLLISET VARAUKSET		
MUUT PAKOLLISET VARAUKSET	1 942,10	1 942,10
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
LAHJOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	229 854,84	251 080,79
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN	88 178 778,43	88 178 778,43
JOUKKOVELKAKIRJALAINAT PA	50 000 000,00	50 000 000,00
LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUTUSL	37 723 495,00	37 723 495,00
MUUT VELAT	455 283,43	455 283,43
LYHYTAIKAINEN	19 816 136,62	27 443 913,45
LAINAT RAH.-JA VAKUUT.LAITOKS.	8 667 922,00	17 333 961,00
SAADUT ENNAKOT	1 394 635,39	1 629 568,40
LYHYTAIKAISET OSTOVELAT	5 362 997,34	2 474 130,68
MUUT VELAT	644 359,39	674 555,12
SIIRTOVELAT	3 746 222,50	5 331 698,25
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	107 994 915,05	115 622 691,88
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	243 698 063,90	250 406 284,12

Investoinnit

Kunnanhallitus

Maa-alueiden myynnit ovat toteutuneet lähes talousarvion mukisena. Maahankintojen osalta suunnitelmat ovat nähtävissä myöhemmin syksyllä. Ennuste on tämän osalta talousarvion mukainen.

Sivistyslautakunta ja hyvinvointilautakunta

Palvelualueen investointihankinnat, josta merkittävin on Koskenrannan (Amandan) päiväkodin ensikertainen kalustaminen. Päiväkoti valmistui kesällä ja aloitti toimintansa elokuun alussa. Hankintoja kohdistuu vielä syksylle, joten lopullinen ennuste selviää syksyn aikana.

Tekninen ja elinvoimalautakunta

Talonrakennus

Koskenrannan päiväkotin Amandan rakennusurakka valmistui aikataulun mukaisesti 27.4.2023. Investointi ylittää hankkeelle vuodelle 2023 varatun määrärahan ja toteuman ennustetaan olevan noin 0,96 milj. euroa. Ylitys johtuu pääosin maksuerien jaksottumisesta vuodelle 2023 vuoden 2022 asemesta.

Ehnroosin koulun väistötilat on purettu ja piharakentaminen näille osin on käynnissä. Pihan rakentaminen valmistuu 1.9.2023 mennessä ja se sisältyy KVR-urakkaan. Kustannukset katetaan leasingrahoituksesta. Kuluvaan vuoden investoinnin taloudellinen toteuma ennustetaan olevan 0,36 milj. euroa.

Seurojentalon lämpiön korjaus on pitkittynyt. Alkuperäisen suunnitelman mukaisesti työn piti valmistua vuoden 2022 aikana. Aloitus kuitenkin viivästyi viime vuoden keväästä ja käyttäjien toiveista korjaustyö aloitettiin vasta syksyllä. Tälle

vuodelle kohteeseen ei ole varattu investointeihin määrärahaa. Hankkeen toteuma on 0,13 milj. euroa. Kustannukset esitetään katettavaksi sisäilma- ja peruskorjauksiin/peruskorjauksiin varatuista määrärahoista.

Kuntatekniikka

Merkittävä osa vuoden 2023 kuntatekniikan investointihankkeista on kilpailutettu ja rakentaminen aloitettu. Maantie 140 –keskikaistan rakentamisen hankintailmoitus on julkaistu 29.6.2023. Kaakumäenraitin sillan rakentaminen ei toteudu kuluvaan vuonna. Hankkeen edellytetään uutta vesilupaa vesijohdon ja viemärin rakentamiseksi. Uimarantojen käymälärakennusten uusiminen toteutetaan palvelumallilla ja kustannukset katetaan käyttötaloudesta.

Roinilanpellon alueen infran rakentaminen jäi aikaisen talven vuoksi kesken vuonna 2022. Hanke saatetaan valmiiksi heinäkuun 2023 puoliväliin mennessä. Hankkeelle ei ole varattu määrärahaa talousarvioon vuodelle 2023.

Tekojäälaitteiston uusiminen vuodelta 2022 viivästyi ja urakkamaksuja on siten kirjautunut kuluvalle vuodelle. Tekojäälaitteiston uusimiselle ei ole varattu määrärahaa vuodelle 2023.

Rautatieaseman polkupyöräkatosten rakentaminen on viivästynyt urakoitsijasta johtuvista seikoista. Radan lännenpuoleiset katokset ovat valmistuneet ja itäpuolen katosten rakentaminen siirtyy toisen urakoitsijan toteutettavaksi. Hankinnan ennustetaan ylittävän talousarviossa hankkeelle vuodelle 2023 varatun määrärahan.

Investoinnit		Kustannus- arvio ja muutokset	TA 2023	TA muutokset 2023	TA muutosten jälkeen	Toteuma 30.6.2023	Poikkeama	Tot %	Ennuste
Kunnanhallitus									
Kiinteä omaisuus									
Maa-alueiden hankinta	Menot		-1 500 000	-300 000	-1 800 000	-1 751 880	-48 120	97 %	-1 800 000
Maa-alueiden myynti	Tulot		300 000		300 000	8 036	291 964	3 %	300 000
Kiinteä omaisuus yhteensä	N Netto		-400 000	-300 000	-1 500 000	-1 743 844	243 844	116 %	-1 500 000
Aineeton käyttöomaisuus									
Oskkeiden myynti	Tulot					67			
Kassajärjestelmä	Menot		-15 000		-15 000		-15 000		-15 000
Aineeton käyttöomaisuus yhteensä	N Netto								
Kunnanhallitus yhteensä	Menot		-1 515 000	-300 000	-1 815 000	-1 751 880	-63 120	97 %	-1 815 000
	Tulot		300 000		300 000	8 103	291 897	3 %	300 000
	N Netto		-1 215 000	-300 000	-1 515 000	-1 743 777	228 777	115 %	-1 515 000

Investoinnit		Kustannus- arvio ja muutokset	TA 2023	TA muutokset 2023	TA muutosten jälkeen	Toteuma 30.6.2023	Poikkeama	Tot %	Ennuste
Sivistys- ja hyvinvointikunta									
Irtain omaisuus									
Tilojen kalustaminen									
Vaarojen ja riskien arvioinnin muk. investointitarp.	Menot		-15 000		-15 000		-15 000		-15 000
Opetuspalveluden opetussuunnitelman mukainen kalust.	Menot		-15 000		-15 000		-15 000		-15 000
Koskenrannan päiväkodin (Amanda) ensikertainen kalustaminen	Menot	-180 000	-150 000		-150 000	-89 063	-60 937	59,4 %	-150 000
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta yhteensä	Menot		-180 000		-180 000	-89 063	-90 937	49 %	-180 000
	Tulot								
	N Netto		-180 000		-180 000	-89 063	-90 937	49 %	-180 000

Investoinnit		Kustannus- arvio ja muutokset	TA 2023	TA muutokset 2023	TA muutosten jälkeen	Toteuma 30.6.2023	Poikkeama	Tot %	Ennuste
Tekninen- ja elinvoimalautakunta									
Talonrakennus									
Koulurakennus									
<i>Ehnoosin koulu toteutetaan leasingrahoituksella</i>	<i>N Menot</i>	<i>-18 000 000</i>	<i>-200 000</i>		<i>-200 000</i>		<i>-200 000</i>		<i>-360 000</i>
Päiväkotirakennus									
Päiväkoti Koskenrannan (Amanda) uudisrakennus	N Menot	-6 880 000	-800 000		-800 000	-935 054	135 054	116,9 %	-960 000
Vesiliikuntakeskus									
						-616			
Rakennusten korjaukset/ sisäilmakorj.									
Paloaseman sisäilmakorjaus	Menot		-50 000		-50 000	-576	-49 424	1,2 %	-50 000
Hepolan sisäilmakorjaukset	Menot		-50 000		-50 000	-993	-49 007	2,0 %	-50 000
Kirkonkylän koulun viipaleen sisäilmakorjaukset	Menot		-30 000		-30 000		-30 000		-30 000
Sääksjärven vanhan koulun sisäilmakorjaukset	Menot		-40 000		-40 000	-20 195	-19 805	50,5 %	-40 000
Riihenmäen koulun sisäilmakorjauksia	Menot		-20 000		-20 000		-20 000		-20 000
Riihenmäen koulun alakattojen muutostyöt	Menot		-30 000		-30 000	-2 100	-27 900	7,0 %	-30 000
Riihenmäen koulun vesikatoksen kunnostustyö	Menot		-30 000		-30 000		-30 000		-30 000
Kirkonkylän koulun vesikatoksen maalaus	Menot		-50 000		-50 000	-29 600	-20 400	59,2 %	-50 000
Riihenmäen koulun kotitalousluokkien muutostyöt	Menot		-100 000		-100 000	-6 779	-93 221	6,8 %	-100 000
Kirkonkylän koulun sadekatoksen lisäys	Menot		-40 000		-40 000	-1 058	-38 942	2,6 %	-40 000
Hyökännummen koulun sadekatoksen rakentaminen	Menot		-40 000		-40 000	-975	-39 025	2,4 %	-40 000
Saaren koulu ja päiväkotirakennus	Menot		-15 000		-15 000	-16 629	1 629	110,9 %	-15 000
Rakennusten korj./ sisäilmakorj. yht*	N Menot		-495 000		-495 000	-78 905	-416 095	16 %	-495 000
Peruskorjaukset									
Kiinteistöautomaatiikan päivitys uudempaan versioon	Menot	-400 000	-260 000		-260 000	-93 839	-166 161	36,1 %	-260 000
Seurojentalo	Menot					-128 935	128 935		-128 935
Autojen sähkölatauspaikkojen rakentaminen	Menot		-50 000		-50 000	-14 519	-35 481	29,0 %	-50 000
Peruskorjaukset yhteensä*	N Menot		-310 000		-310 000	-237 293	-72 707	77 %	-438 935
Energiansäästötoimenpiteet									
Energiansäästötoimenpiteet	Menot		-230 000		-230 000	-8 210	-221 790	3,6 %	-230 000
Led-valaistuksen uusinta	Menot					-2 504			
Matkahuollon ilmajäljennyspumppu	Menot					-9 750			
Energiansäästötoimenpiteet yht.	N Menot		-230 000		-230 000	-20 464	-209 536	9 %	-230 000
Talonrak. yhteensä (ilman leasingrah.)	Menot		-1 835 000		-1 835 000	-1 272 332	-563 284	69 %	-2 123 935
	Tulot								
	N Netto		-1 835 000		-1 835 000	-1 272 332	-563 284	69 %	-2 123 935

Investoinnit		Kustannus- arvio ja muutokset	TA 2023	TA muutokset 2023	TA muutosten jälkeen	Toteuma 30.6.2023	Poikkeama	Tot %	Ennuste	
Kuntatekniikka										
Alueet mm. teollisuus ja infra										
Lempivaara	N	Menot	-1650000	-500 000	-500 000	-180 254	-319 746	36,1 %	-680 000	
Roinilanpellon alue		Menot				-2 036			-100 000	
Hyökännummen alueen kuivatus		Menot	-400 000	-150 000	-150 000		-150 000		-150 000	
Pienet liikenneturvallisuustoimenpiteet		Menot		-50 000	-50 000		-50 000		-50 000	
Mt140 keskikaistan uusiminen (ELY-tie)		Menot		-600 000	-600 000		-600 000		-600 000	
Alueet mm. teollisuus ja infra yhteensä	N	Menot	-1 300 000		-1 300 000	-182 290	-1 117 710	14 %	-1 580 000	
Kevytiliikenne										
Kaakkumäentien klv		Menot		-250 000	-250 000	-39 623	-210 377	15,8 %	-150 000	
Hirvihaarantie klv	N	Menot	-1250000	-850 000	-850 000		-850 000		-850 000	
Risto Kallion raitti		Menot		-200000	-200 000	-26 560	-173 440	13,3 %	-150	
Kivistöntien klv		Menot		-100000	-100 000	-9 784	-90 216	9,8 %	-100 000	
Kevyt liikenne yhteensä	N	Menot	-1 400 000		-1 400 000	-75 967	-1 324 033	5 %	-1 100 150	
Liikenne										
Päällystystyöt		Menot		-300 000	-300 000	-6 230	-293 770	2,1 %	-300 000	
Katuvalaistus		Menot		-200 000	-200 000	-72 991	-127 009	36,5 %	-200 000	
Pienet täydennysrakennuskohteet		Menot		-150 000	-150 000		-150 000		-150 000	
Rautatieaseman pyöräkatos		Menot		-100 000	-100 000	-136224	36 224	136,2 %	-200 000	
Rautatieaseman pyöräkatos		Tulot							100 000	
Urheilutie		Menot		-500 000	-500 000	-90447	-409 553	18,1 %	-400 000	
Kaakkumäenraitin silta (Ei toteudu)		Menot		-300 000	-300 000		-300 000			
Kallenkuja		Menot		-100 000	-100 000	-11103	-88 897	11,1 %	-100 000	
Mt140-Linnala liittymä		Menot		-250 000	-250 000	-36 989	-213 011	14,8 %	-200 000	
Liikenne yhteensä	N	Menot	-1 900 000		-1 900 000	-353 984	-1 546 016	19 %	-1 550 000	
Puistot ja leikkipaikat										
Heissan leikkipuisto		Menot		-80 000	-80 000		-80 000		-80 000	
Riihenmäen koulun tekonurmi		Menot		-300 000	-300 000	-1 133	-298 867	0,4 %	-300 000	
Tekojääkentän pintarakenne		Menot		-300 000	-300 000	-1 326	-298 674	0,4 %	-300 000	
Säilinkään kuntoportaat		Menot		-50 000	-50 000		-50 000		-50 000	
Riihenmäen kuntoportaat		Menot		-50 000	-50 000	-15 000	-35 000	30,0 %	-50 000	
Varja ateljee pihatyöt		Menot		-50 000	-50 000		-50 000		-50 000	
Uimarantojen WC-rakennukset (Ei toteudu)		Menot		-70 000	-70 000		-70 000			
Porakallion ulkoilualue (Ei toteudu)		Tulot		-100 000	-100 000		-100 000			
Taruman aukio		Menot		-100 000	-100 000	-9 092	-90 908	9,1 %	-150 000	
Tekojään jäädytyslaitteiston uusiminen		Menot				-82 505	82 505		-82 505	
Puistot ja leikkipaikat yhteensä	N	Menot	-1 100 000		-1 100 000	-109 056	-990 944	9,9 %	-1 062 505	
Kuntatekniikka yhteensä										
		Menot		-5 700 000	-5 700 000	-721 297	-4 978 703	12,65	-5 292 655	
		Tulot							100 000	
	N	Netto		-5 700 000		-721 297	-4 978 703	13 %	-5 192 655	
Teknisen irtain omaisuus										
Keittiöiden kalusto/laitehankinnat (omatuotanto);		Menot		-75 000	-75 000	-17 866	-57 134	23,8 %	-75 000	
Siivouspuolen laitehankinnat (omatuotanto);		Menot		-15 000	-15 000		-15 000		-15 000	
Piha-alueiden ulkoleikkivälineet		Menot		-70 000	-70 000		-70 000		-70 000	
Toimitilapalveluiden laite- ja kalustohankinnat		Menot		-80 000	-80 000	-18 505	-61 495	23,1 %	-80 000	
Kuntatekniikan kone- ja laitehankinnat		Menot		-90 000	-90 000	-2 459	-87 541	2,7 %	-90 000	
Irtain yhteensä	N	Menot		-330 000	-330 000	-38 830	-291 170	12 %	-330 000	
Tekninen lautakunta yhteensä										
		Menot		-7 865 000	-7 865 000	-2 032 459	-5 833 157	26 %	-7 746 590	
		Tulot							100 000	
	N	Netto		-7 865 000	-7 865 000	-2 032 459	-5 833 157	26 %	-7 646 590	
Bruttoinvestoinnit										
Rahoitusosuudet investointimenoihin		Tulot							100 000	
Leasingrahoitteiset investoinnit (käyttötalous)		Menot		-200 000	-200 000		-200 000		-360 000	
Käyttöomaisuuden myynnit		Tulot		300 000	300 000	8 103	291 897	3 %	300 000	
KUNNAN NETTOINVESTOINNIT YHTEENSÄ		Netto		-9 460 000	-300 000	-9 760 000	-3 865 299	-5 895 317	40 %	-9 701 590
NETTOINVESTOINNIT ILMAN LEASINGRAH. HANKKEITA		Netto		-9 260 000	-300 000	-9 560 000	-3 865 299	-5 695 317	40 %	-9 341 590

Kunnan strategia ja kärkitavoitteet

Mäntsälän strategia hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 13. joulukuuta pidetyssä 2021 kokouksessa. Kuntastrategiassa määriteltiin tavoitetilä, sekä päämäärät, joihin pyritään tämän valtuustokauden aikana (2021–2025). Lähtökohtana oli kuntalaisten, kunnan työntekijöiden, alueen yrittäjien ja päätöksentekijöiden kanssa yhteistyössä määritelty kunnan arvopohja, sekä visio tavoitetilasta. Visiona on kasvava ja kehittyvä Mäntsälä, jossa arki on sujuvaa ja turvallista. Vision lähtökohtana on toiminta-ajatus, jonka mukaan kuntalaisen hyvinvointia ja yhteisön elinvoimaisuutta pyritään edistämään.

Tästä näkökulmasta määriteltiin kolme tärkeintä painopistealuetta:

1. Turvallinen, sujuva arki
2. Osallistava yhteisöllisyys
3. Vastuullinen, kehittävä vire

Palvelualueet ovat määritelleet strategian mukaisia omia talousarviotavoitteita ja ne on hyväksytty lautakunnissa.

Koko kuntaa koskevat strategiset mittarit on myös laadittu valtuustokaudelle, joita tullaan seuraamaan koko valtuustokauden ajan. Kuluvalle vuodelle 2022 ja tuleville vuosille 2023–2025 on määritelty vuosikohtaiset tavoitearvot, joita verrataan lähtötasoon v. 2021.

Mittareilla seurataan, kuinka valtuustokauden tavoitteiden saavuttamisessa edetään ja onko tekemisen suunta oikea.

Kuva. Mäntsälän kunnanvaltuustossa 13.12.2021 § 159 hyväksytyt toiminta-ajatus, arvot ja visio.

Valtuustokauden strategiset tavoitteet ja mittarit

= tavoite ei tule toteutumaan

= epävarma toteutuminen, "ehkä"/kesken/toteutuu osittain

= tulee toteutumaan tai on jo toteutunut

 Turvallinen ja sujuva arki						
Kärkitavoite	Mittari	Tilinpäätös 2022	tavoite 2023	Toteutuma 1-6/2023	Arvio (väri)	tavoite 2025
Lähipalvelut toteutetaan palvelulupauksen mukaisesti, kustannus-tehokkaasti, asukaslähtöisinä.	Asukasluku, kasvu 0,5-1,0 %/vuosi	20 912	21 150	20964, muutos +0,3 %		21 469
	Vapaa kunnan omakotitonttivaranto 31.12. (kpl)	22	30	19, tulosla myyntiin lisää yht 28 tonttia		30
	Rakennuslupien käsittelyaika siitä, kun lupahakemus on riittävä päätöksentekoon	Tavoitteiden mukainen	2-5 viikkoa	tavoitteen mukainen		2-5 viikkoa
	Palvelujen kustannukset suhteessa muihin Kuuma-kuntiin, ulkoiset toimintakulut €/as	Mäntsälän toimintakulut 6 558 €/asukas (Kuuma kunnat keskim. 6730 €/asukas (tilinpäätösarvioiden mukaan)	Kustannukset keskimääräistä alhaisemmat vrt. Kuuma-kuntiin	Mäntsälän toimintakulut 1562 €/asukas, Kuuma kunnilla keskimäärin 1609 €/asukas		Kustannukset keskimääräistä alhaisemmat vrt. Kuuma-kuntiin
	Kuntalaisten tyytyväisyys -kysely	Toteutuu vuonna 03/2023	Kyselyn tulokset viety palvelualueiden suunnitteluun	Vastaukset analysoitu, esittely kh ja kv seminaari. Toimenpiteet 2024 TA:		
Vahvistetaan kuntalaisten hyvinvointia suunnitelmallisella tekemisellä.	Syrjäytymisen ehkäisy (Sotkanet): Nuorisotyöttömät, % 18–24-vuotiaasta työvoimasta		8,5 %	Tieto päivittyä, helmikuu 2024		
	Syrjäytymisen ehkäisy (Sotkanet): Syrjäytymisriskissä (ei työssä, opiskele, ei varusmiespalveluksessa) olevat 18–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä		17,4% (2020)	14,4% (2021)		
	Syrjäytymisen ehkäisy (Sotkanet): Perheen koettu taloudellinen tilanne kohtalainen tai sitä huonompi, % 8. ja 9. luokan oppilaista		26,7 %	Tieto päivittyä, syksy 2023		
	Syrjäytymisen ehkäisy (Sotkanet): Tuntee itsensä usein yksinäiseksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista		4 %	Tieto päivittyä, syksy 2023		
	Syrjäytymisen ehkäisy (Sotkanet): Ylipaino (ml. lihavuus) yleisyys (%) 2–6-vuotiailla		22 %	Tieto päivittyä, syksy 2023		
	Koulukiusattuna useammin kuin kerran viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (Kouluterveyskysely joka toinen vuosi)	Mitataan 2023	5,6	Tieto ei ole vielä saatavissa		4
	Koulukiusattuna useammin kuin kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista (Kouluterveyskysely joka toinen vuosi)	Mitataan 2023	8	Tieto ei ole vielä saatavissa		6
	Hyte-kerroin	16,9 €/as	18,0 €/as	Laskenta vuoden lopussa		18,4 €/as
Parannetaan arjen turvallisuutta	Kevyen liikenteen uusia väyliä väh. €/vuosi	540 000 €	400 000 €	n. 500 000 € vuoden loppuun		400 000 €
	Huumausainerikokset yhteensä vuodessa, Mäntsälä (Poliisin tulostietojärjestelmä PolStat)	55	45	22		40
	Liikenneturvallisuus, henkilövahingot Mäntsälässä	2 kuollut 13 loukkaantunut	alle 20	0 kuollut 5 loukkaantunut liikennevahingot 24		alle 20

Osallistava yhteisöllisyys						
Kärkitavoite	Mittari	Tilinpäätös 2022	tavoite 2023	Toteutuma 1-6/2023		tavoite 2025
Päätöksenteko on avointa ja osallistavaa.	Kotisivut: aloitteiden ja palautteiden teemojen määrä	50 palautetta	200	60		200
	Äänestysaktiivisuus kunta- ja eduskuntavaaleissa	ei vaaleja (vaalit 2.4.2023)	EK 70 %	71,6		K 60 %
Rakennetaan yhteisöllisyyttä tukemalla yhteistä tekemistä.	Kunnan myöntämä tuki järjestöille eur/v (avustukset ja laskennallisesti ilmaiset tilat)	460 289	340 000	142 000		340 000
	Aloitteiden (kv ja kuntalais) läpimenoaika	6kk	3 kk	6kk		3kk
	Vaikuttamistoimielinten lausuntojen ja kannanottojen määrä	7	16	6		16
Vahvistetaan luottamusta osallistavalla johtamisella	Säännöllinen työtyytyväisyyskysely, asteikko 1-5	ei vielä toteutettu, kevät 2023	3,6	3,75		3,7
	Sairauspoissaolot	13,98	alle 12	8		alle 12

Vastuullinen, kehittävä vire						
Kärkitavoite	Mittari	Tilinpäätös 2022	tavoite 2023	Toteutuma 1-6/2023		tavoite 2025
Kuntakonserni toimii vahvistaen työllisyyttä sekä yrittäjyyttä.	Työttömyysaste, Uudenmaan 3. parhaan joukossa	6,9% (7. paras)	Uudellamaalla 3. parhaan joukossa	6,7 % (Uudellamaalla 7. parhaan joukossa).		Uudellamaalla 3. parhaan joukossa
	Aloittavien yritysten nettolisäys		70	37		75
	Raakamaanhankinta, ha	4,6	30	56		30
	Myyntissä olevat vapaat yritystontit	Pieniä (alle 1 ha): 14 kpl, suuria (yli 1 ha): 5 kpl. Erityisen suuria (10-20 ha) tontteja 0 kpl.	Pieniä (alle 1 ha): vähintään 5 kpl, suuria (yli 1 ha): vähintään 5 kpl. Erityisen suuria (10-20 ha) tontteja vähintään 1 kpl.	Pieniä (alle 1 ha): 10 kpl, suuria (yli 1 ha): 3 kpl. Erityisen suuria (10-20 ha) tontteja 0 kpl.		Pieniä (alle 1 ha): vähintään 5 kpl, suuria (yli 1 ha): vähintään 5 kpl. Erityisen suuria (10-20 ha) tontteja vähintään 1 kpl.
Toimitapoja kehitetään ketterästi ja tuloksellisesti tietoon pohjaten	Vuosikate/poistot %	151 %	>100 %	196 %		>100 %
	Verotulojen kasvu %	5,50 %	>2 %	-40 % (luku ei vertailukelpoinen, arvioidaan tilinpäätökseen)		>2%
	Konsernin lainat ja vastuut €/asukas	10 487 €/asukas	ei ylitetä kriisikuntakriteerejä	9 080 €/asukas		ei ylitetä kriisikuntakriteerejä
	Vuosittain arvioitavien (lean) prosessikuvausten määrä	2	5	2		5
Kunnan hankinnoissa, investoinneissa ja palvelukehityksessä noudatetaan vastuullisuutta.	Laaditaan elinkaari- ja vaikuttavuuslaskelmia keskeisiin hankkeisiin ja hyödynnetään niitä hankintakriteerejä laadittaessa		2	Ei ko. hankkeita v.2023		4
	Investointihankkeissa työllistämisehtoa käyttäen luotujen työ- ja oppisopimuspaikkojen määrä/ vuosi	Tarkastelujaksolla talonrakennushankkeita ei ole kilpailutusvaiheessa. Huomioidaan tulevaisuudessa.	4	Ei ko. hankkeita 2023		6
	Kuntakonserni on hiilineutraali v 2035 mennessä, vuosittaiset Co2 päästöt/asukas	Päästöt/asukas 2020: (tCO2e): 5,6	5,2	tieto ei vielä saatavissa		4,5

Palvelualueiden osavuositarkastukset

Hallintopalvelut

Hallintopalvelut/ kunnanhallitus 1000 €	TA 2023	MUUTOS	MTA 2023	TOT. 30.6.	poikkeama	TOT %	TPE 2023	TP 2022	sis.
									Keusote+Pela
									TP 2022
Toimintatuotot	2 254		2 254	497	-1 757	22,1 %	2 362	2 553	2 553
Myyntituotot	523		523	241	-282	46,1 %	503	517	517
Maksutuotot				4	4		4	11	11
Tuet ja avustukset	500		500	157	-343	31,4 %	612	319	319
Muut toimintatuotot	1 231		1 231	95	-1 136	7,7 %	1 243	1 708	1 708
Toimintakulut	-9 538		-9 538	-5 733	3 806	60,1 %	-10 840	-10 981	-84 289
Henkilöstökulut	-4 511		-4 511	-2 610	1 901	57,9 %	-4 908	-4 616	-5 101
Palvelujen ostot	-3 038		-3 038	-2 032	1 007	66,9 %	-3 866	-4 193	-77 022
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-100		-100	-79	21	78,6 %	-111	-63	-63
Avustukset	-874		-874	-508	366	58,1 %	-925	-1 068	-1 068
Muut toimintakulut	-1 015		-1 015	-505	511	49,7 %	-1 030	-1 042	-1 035
Toimintakate	-7 284		-7 284	-5 235	2 049	71,9 %	-8 477	-8 428	-81 736
Vuosikate	-7 284		-7 284	-5 235	2 049	71,9 %	-8 477	-8 428	-81 736
Poistot ja arvonalentumiset								-311	-311
Poistot ja arvonal.								-311	-311
Tilikauden tulos	-7 284		-7 284	-5 235	2 049	71,9 %	-8 477	-8 739	-82 046
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-7 284		-7 284	-5 235	2 049	71,9 %	-8 477	-8 739	-82 046
Vyörytyserät	4 350		4 350	1 598	-2 752	36,7 %	4 350	4 620	4 620
Vyörytystuotot	4 350		4 350	1 910	-2 440	43,9 %	4 350	4 717	4 717
Vyörytyskulut				-312	-312	0,0 %		-97	-97
Kustannuslaskennalliset erät	5 956		5 956		-5 956	0,0 %	5 956	5 982	5 982
Yli/alij. vyörytyser. jälkeen	3 022		3 022	-3 637	-6 659	-120,3 %	1 829	1 864	-71 444

Palvelualueen palvelusuunnitelma

Palvelualue tuottaa keskitetysti kunnan hallinto-, hankinta-, talous-, Hr – ja tietohallinnon palvelut. Hallintopalvelut luo edellytyksiä ja tukee muiden palvelualueiden palvelutuotantotehtävää. Kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävät ja toimintatapojen kehittäminen on palvelualueen vastuulla. Kunnan asiakaspalvelu-, asianhallinta- ja arkistopalvelut sekä viestintä-, markkinointi- ja kulttuuripalvelut ovat myös osa palvelukokonaisuutta. Kunnan keskitetyt valmius- ja turvallisuustoiminnot ovat yleishallinnon tulosalueen alaisuudessa.

Palvelualueelta siirtyivät sosiaali- ja terveystuotot (KEUSOTE) ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen tulosalueet sote-uudistuksen myötä hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Muutoksen johdosta palvelualueiden tulosaluekokonaisuuksia tarkasteltiin uudelleen. Keski-Uudenmaan maaseutuhallinto-palvelut sekä työllisyys- ja maahanmuuttopalvelut siirtyivät jo hallintosäännön muutoksen myötä 1.11.2022 teknisen- ja elinvoima palvelualueen alta hallinto palvelualueen alle. Keski-Uudenmaan maaseutuhallintopalvelut

vastaavat maaseutupalveluiden järjestämisestä kahdeksan kunnan yhteistoiminta-alueella. Keskeisiä tehtäviä ovat EU- ja kansallisiin maataloustuotantoon liittyvät maksajavirastotehtävät sekä muun lainsäädännön perusteella kunnan maaseutu-elinkeinoviranomaiselle kuuluvat tehtävät. Palvelualueen talousarvioon sisältyy Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen kuntaosuus.

Työllisyys- ja maahanmuuttopalvelut vastaavat kunnan omista työllisyyspalveluista, viranomais- ja sidosryhmäyhteistyöstä sekä laajasti kunnan tarjoamista kotouttamispalveluista.

Toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat:

Yleishallinto

Tulosalueelle kirjautuu keskusvaalilautakunnan, luottamus henkilöhallinnon, kunnanjohtajan, yleishallinnon ja keskitetyn asianhallinnan kustannukset. Lisäksi tulosalueelle kirjautuu valmiussuunnittelu sekä omaisuuden myyntivoitot.

Kunnan tonttien myyntivoittoa on kertynyt alkuvuoden osalta paljon edellisvuotta hitaammin.

Talousarvioon varattu myyntivoittoa 1,2 milj. euroa, josta kesäkuun loppuun mennessä on toteutunut vain 70 257 euroa. Talousarvion mukaiseen tonttimyyntiin kuitenkin ennustetaan päästävän, kun Kapulin/Tokmannin tontin kauppa toteutuu vuoden loppuun mennessä.

Maaliskuussa toteutettiin eduskuntavaalit. Eduskuntavaalien äänestysaktiivisuus oli Mäntsälässä 71,6 prosenttia, joka oli valtuuston asettaman tavoitteen mukainen. Vaaleihin saadaan vielä valtioneuvoston tukea 2,4 e per äänioikeutettu kuntalainen. Tämä valtioneuvoston tuki maksetaan kunnalle syksyllä ja näkyy siltä osin vasta myöhemmin kirjanpidossa.

Hyvinvointialueelle siirtynyt Keusoten kuntayhtymä päätettiin purkaa 31.5.2023 alkaen. Vuoden 2023 maksusuodet ovat kokonaisuudessaan 1,35 milj. euroa, josta Mäntsälän kunnan osuus on 145 938,20 euroa. Vuonna 2022 tai aiemmin erääntyneitä avoimia saatavia kirjattiin luottotappioiksi n. 1 milj. euroa, mikä kasvatti maksusuodet merkittävästi. Maksusuodet ei ole vielä laskutettu vaan ne huomioidaan loppuselvityksessä, joka laaditaan elo-syyskuun aikana. Palkkaharmonisaatiosta on syntynyt sopu ja ns. piikkipalkkoja aletaan maksaa 1.1.2023 alkaen. Näin ollen kunnille ei tule takautuvia kustannuksia palkkaharmonisoinnista. Myös Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen osalta on vielä kesken eräisenä Vantaan kaupungin liikelaitoksena toimineen pelastuslaitoksen ja muiden kuntien väliset maksusuodet. Keusotea koskevat tarvittavat talousarviomuutokset tuodaan käsittelyyn loppuselvityksen yhteydessä.

Kunta osallistui Mäntsälän jäähallin tukemiseen ostamalla mainostilaa 50 000 eurolla Mäntsälän Jäähallista.

Tukipalvelut

Tukipalvelujen tulosalueelle kuuluvat yhteiset hallinto-, hr-, talous- ja hankinta-, IT-, viestintä- ja markkinointi- sekä kulttuuripalvelut.

Tukipalveluiden osalta vuoden 2023 tavoitteena oli lähettää palvelualueiden esimiehille erillinen kysely, jonka avulla kartoitetaan tukipalvelun laatua ja kehittämistarpeita. Kysely toteutettiin huhtikuussa ja sen tuloksista nousi esille muutamia kehittämiskohteita, joiden osalta prosesseja, ohjeituksia ja toimintatapoja pyritään parantamaan.

Kunnan tietohallintoympäristön siirto Telia ympäristöön on toteutettu ns. yliheittojen osalta huhtikuun lopussa sekä hallinnon ympäristön osalta kesäkuun alkupuolella. Muutos koskee koko tietoliikenneympäristöä sekä mobiilipalveluja. Telian palvelukustannukset ovat nousseet budjetoituun nähden merkittävästi, jolloin tulosalueelle täytyy tehdä talousarviomuutos. Ennusteen mukaan ICT-palveluiden oston osalta talousarvio ylittyy arviolta 0,35 milj. eurolla.

Talous- ja henkilöstöpalveluissa toteutettiin vuoden 2022 syksyllä palveluntuottajavaihdos, kun kunnan palkanlaskennan ja kirjanpidon palveluntuottaja vaihtui Sarastia Oy:ltä Provincia Oy:lle. Edelleen muutoksen vuoksi vuodelle 2023 kirjaantuu osittain päällekkäisiä kustannuksia ohjelmistolisensseistä, kun vanhoihin järjestelmiin tarvitaan vielä selailuoikeudet. Palveluntuottajavaihdos on työllistänyt vielä alkuvuodesta, kun loput laskutusliittymät on toteutettu. Palveluntuottajavaihdoksen yhteydessä myös palvelusuhteiden konversiotietojen saatavuudessa Sarastialta ja CGI:ltä on edelleen haasteita. Vuoden 2023 toteutumien on arvioitu ylittävän ennustetusta noin 0,25 milj. euroa, johtuen mm. siitä, että Sarastian ohjelmia on tarvittu vielä toukokuun lopun jälkeen ja ohjelmistoihin on täytyntä ostaa lisäominaisuuksia erilliselveloituksella. Provincian palvelusopimuksen hintoihin tuli myös korotus toukokuun alusta lukien ja mm. veloitukset palkanmaksupalveluista ovat talousarviota suuremmat.

Viestinnän, markkinoinnin ja tapahtumatuotannon osalta on jatkettu työsuunnitelman mukaisia toimenpiteitä. Kulttuuri- ja tapahtumatuotannossa on kulttuurimeijerin alkuvuosi ollut tiivis. Ulkopuolisen tuottajan johdolla toteutettiin toukokuun lopussa MITÄ IHMETTÄ- tapahtumaviikonloppu. Markkinointi- ja tapahtumatuotannon puolivuotiskatsaus on laadittu erikseen. Alkuvuoden aikana on edelleen vahvistettu yhteistyötä konsernin sisällä kuntamarkkinoinnin osalta.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen toiminta ollut toimintasuunnitelman ja talousarvion mukaista.

TE- ja maahanmuuttopalvelut

Työmarkkinatukikustannukset ovat nousseet alkuvuodesta ja havaittavissa on, että erityisesti

osatyökykyisten määrä on kasvanut työttömyysetuuden saajina. Koronapandemiasta aiheutunut palveluvaje työikäisten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa, sekä erityisesti työ- ja toimintakyvyn arvioinnin ja päihde- ja mielenterveyspalveluiden saatavuuden haasteet on kasvattanut kunnan työmarkkinatukikustannuksia.

Aika	Saajat	Maksetut		Kunnan osuus euroa
		etuudet euroa	Korvatut päivät	
2023-07	161	126 709	3 324	76 268
2023-06	169	144 215	3 802	87 050
2023-05	169	140 763	3 720	84 740
2023-04	165	128 277	3 379	75 852
2023-03	164	153 716	3 894	91 185
2023-02	151	115 770	3 000	69 237
2023-01	160	122 759	3 446	72 902
2022-12	159	117 624	3 280	70 622
2022-11	162	130 817	3 692	78 248
2022-10	160	122 686	3 453	74 080
2022-09	167	131 208	3 614	78 798
2022-08	166	132 723	3 725	80 017
2022-07	171	128 141	3 777	76 915

Heinäkuussa voimaan astunut palkkatukiudistus heikensi kunnille myönnettävän palkkatuen perusteita, joten on pyritty työllistämään mahdollisimman monta palkkatukeen oikeutettua työnhakijaa ja ukrainalaista tilapäistä suojelua hakenutta vanhoilla käytännöillä ennen uudistuksen voimaan astumista, mikä aiheutti työllistämismäärärahojen ylityksen (arvio 0,39 milj. euroa). Myös paikallisia yrityksiä ja yhdistyksiä on tuettu kuntalisällä ja edelleen sijoittamalla ennen uudistusta.

TE 2025 alueellinen valmistelu on edennyt ja kunnan edustajat ovat tiiviisti mukana eri projektiryhmissä. Alueen organisaatoratkaisuksi on muodostumassa vastuukuntamalli, jossa Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kunnat muodostavat työllisyysalueen. Syksyn aikana kunnan oma TE-organisointuminen tulee päätettäväksi.

Maaseutuhallintopalvelut

Maaseutupalveluiden osalta ei olennaisia muutoksia talousarvion toteutumisessa.

Tarkastuslautakunta

Ei merkittäviä poikkeamia.

Osavuositarkastuksen 2/2023 yhteydessä valtuustolle käsiteltäväksi tulevat talousarvio- ja määrärahamuutokset:

Hallinnon palvelualueelle kohdistui palkkatarkistusten yhteydessä järjestelyeriä, joita ei ole voitu huomioida ennusteessa. Näiden palkankorotusten vaikutus palvelualueen palkkakustannuksiin on noin +0,02 milj. euroa

Käyttötalouteen yleishallintoon esitetään lisättäväksi Mäntsälän jäähallin markkinointi 0,05 milj. euroa.

Käyttötalouteen tukipalveluihin esitetään lisättäväksi arvioitu määrärahaylitys 0,6 milj. euroa, josta ICT-palvelujen ostot 0,35 milj. euroa ja toimistopalvelut 0,25 milj. euroa.

Käyttötalouteen TE- ja maahanmuuttopalveluihin esitetään lisättäväksi arvioitu määrärahaylitys 0,39 milj. euroa työllistettyjen palkkakustannuksiin.

Tulosalueet

Yleishallinto

1000 €	TA 2023	MUUTOS	MTA 2023	TOT. 30.6.	poik- keama	TOT %	TPE 2023	TP 2022
Toimintatuotot	1 234		1 234	70	-1 164	5,7 %	1 234	1 691
Toimintakulut	-1 016		-1 016	-568	448	55,9 %	-1 286	-1 458
Toimintakate	218		218	-498	-716	-228,2 %	-52	233

Tukipalvelut

1000 €	TA 2023	MUUTOS	MTA 2023	TOT. 30.6.	poik- keama	TOT %	TPE 2023	TP 2022
Toimintatuotot	219		219	32	-187	14,7 %	249	255
Toimintakulut	-4 971		-4 971	-2 975	1 995	59,9 %	-5 583	-5 620
Toimintakate	-4 752		-4 752	-2 943	1 809	61,9 %	-5 334	-5 365

Keski-Uudenmaan ympäristö- keskus

1000 €	TA 2023	MUUTOS	MTA 2023	TOT. 30.6.	poik- keama	TOT %	TPE 2023	TP 2022
Toimintatuotot	22		22	10	-12	46,4 %	22	15
Toimintakulut	-530		-530	-226	303	42,7 %	-530	-473
Toimintakate	-508		-508	-216	292	42,6 %	-508	-458

TE- ja maahanmuuttopalvelut

1000 €	TA 2023	MUUTOS	MTA 2023	TOT. 30.6.	poik- keama	TOT %	TPE 2023	TP 2022
Toimintatuotot	500		500	269	-231	53,7 %	602	321
Toimintakulut	-2 648		-2 648	-1 760	888	66,5 %	-3 070	-3 088
Toimintakate	-2 148		-2 148	-1 491	657	69,4 %	-2 469	-2 767

Maaseutupalvelut

1000 €	TA 2023	MUUTOS	MTA 2023	TOT. 30.6.	poik- keama	TOT %	TPE 2023	TP 2022
Toimintatuotot	280		280	116	-164	41,5 %	256	272
Toimintakulut	-375		-375	-203	171	54,3 %	-371	-343
Toimintakate	-95		-95	-87	8	91,9 %	-115	-71

Tarkastuslautakunta

1000 €	TA 2023	MUUTOS	MTA 2023	TOT. 30.6.	poik- keama	TOT %	TPE 2023	TP 2022
Toimintatuotot								
Toimintakulut	-31		-31	-16	15	52,8 %	-31	-30
Toimintakate	-31		-31	-16	15	52,8 %	-31	-30

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut 1000 €	TA 2023	MUUTOS	MTA 2023	TOT. 30.6.	poikkeama	TOT %	TPE 2023	TP 2022
Toimintatuotot	4 433		4 433	1 317	-3 115	29,7 %	4 133	4 801
Myyntituotot	1 650		1 650	450	-1 200	27,3 %	1 650	1 578
Maksutuotot	1 393		1 393	525	-867	37,7 %	1 093	1 418
Tuet ja avustukset	1 332		1 332	325	-1 007	24,4 %	1 332	1 719
Muut toimintatuotot	59		59	18	-41	29,7 %	59	86
Valmistus omaan käyttöön								
Toimintakulut	-53 717		-53 717	-28 260	25 457	52,6 %	-54 379	-52 972
Henkilöstökulut	-27 225		-27 225	-14 809	12 415	54,4 %	-27 891	-26 422
Palvelujen ostot	-9 909		-9 909	-4 965	4 944	50,1 %	-9 904	-9 781
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 055		-1 055	-582	473	55,2 %	-1 055	-1 187
Avustukset	-2 736		-2 736	-1 437	1 299	52,5 %	-2 736	-2 939
Muut toimintakulut	-12 793		-12 793	-6 467	6 326	50,5 %	-12 793	-12 643
Toimintakate	-49 284		-49 284	-26 942	22 342	54,7 %	-50 246	-48 171
Vuosikate	-49 284		-49 284	-26 942	22 342	54,7 %	-50 246	-48 171
Poistot ja arvonalentumiset	-470		-470	-215	255	45,8 %	-470	-559
Poistot ja arvonal.	-470		-470	-215	255	45,8 %	-470	-559
Tilikauden tulos	-49 754		-49 754	-27 158	22 597	54,6 %	-50 716	-48 730
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-49 754		-49 754	-27 158	22 597	54,6 %	-50 716	-48 730
Vyörytyserät	-2 673		-2 673	-1 070	1 603	40,0 %	-2 673	-2 752
Vyörytystuotot								
Vyörytyskulut	-2 673		-2 673	-1 070	1 603	40,0 %	-2 673	-2 752
Kustannuslaskennalliset erät								
Yli/alij. vyörytyser. jälkeen	-52 427		-52 427	-28 228	24 199	53,8 %	-53 389	-51 482

Palvelualueen palvelusuunnitelma

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueella toimii kaksi lautakuntaa. Sivistyslautakunta ohjaa palvelutuotannossa varhaiskasvatus- ja opetuspalveluita. Hyvinvointilautakunta ohjaa palvelutuotannossa elinikäisen oppimisen, nuoriso-, liikunta- ja hyvinvointipalveluita.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueella edistetään tasa-arvoisesti kuntalaisten varhaiskasvatusta, opetusta, sivistystä, osaamista, vapaa-aikaa ja hyvinvointia. Palvelut on tuotettu asiakas-lähtöisesti, taloudellisesti ja tehokkaasti laadukkaita palveluja turvallisessa toimintaympäristössä.

Palvelualueen kuntalaisten hyvinvointia koskevat tavoitteet on johdettu kunnan hyvinvointisuunnitelmasta. Keskeisimmät tavoitteet ja niihin liittyvät palvelualueen toimenpiteet ovat esitetty erillisessä liitteessä sekä tulosalueiden palvelusuunnitelmissa.

Toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen toiminta on edennyt vuoden puoliväliin mennessä asetettujen tavoitteiden ja suunnitelmien mukaisesti. Lautakuntiin nähden sitoviin tavoitteisiin ollaan pääsemässä eri tulosalueilla.

Koko palvelualueella koskeneet vuoden 2023 palkankorotukset olivat ennakoitua suuremmat johtuen kunta-alan valtakunnallisiin sopimuksiin tulleista ylimääräisistä palkankorotuksista. Korotukset aiheuttavat sen, että varhaiskasvatuksen ja opetuksen tulosalueilla vuoden 2023 talousarvioon varatut palkkarahat eivät riitä ja näille tulosalueille joudutaan esittämään loppuvuodelle lisärahoitusta henkilöstömenoihin.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen vuoden 2024 talousarvioraamin valmistelussa otettiin huomioon eri tulosalueiden toiminnalliset muutokset, jotka johtuvat lainsäädännön tai toimintaa

ohjaavien suunnitelmien muutoksista. Valmistelussa on mukana myös kunnanvaltuuston hyväksymän lapsiystävällisen kuntamallin edistäminen. Opetuksen tulosalueella huomioitiin valmistavan opetuksen määrän kasvu, jolla on jo kustannusvaiikutusta vuoden 2023 jälkipuoliskolle. Riskien hallinnan näkökulmasta varhaiskasvatuksen tulosalueella on valmisteltu yksityisen varhaiskasvatuksen palveluseteliä, jonka avulla pyritään turvaamaan yksityisen varhaiskasvatuksen toimintaedellytyksiä ja perheiden yhdenvertaisuutta varhaiskasvatuksessa.

Sivistyksen yhteiset

Sivistysjohtaja perehdytti huhti-kesäkuussa kunnan palvelualueiden lautakunnat ja kunnanvaltuuston sekä palvelualueiden johtoryhmät Unicefin lapsiystävälliseen kuntamalliin.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen strategisen tilaselvityksen tekeminen käynnistyi ja ohjausryhmä kokoontui kaksi kertaa. FCG tutustui kiinteistöietoihin ja rakennusten kuntoon touko-kesäkuussa. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen valtionosuuksien tietojen ilmoittaminen Opetushallitukselle ja Valtionkonttorille tehtiin huhti-toukokuussa. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen vuoden 2024 talousarviovalmistelu aloitettiin keväällä ja tulosalueet työstivät yhdessä talousosaston kanssa talousarvion valmistelun raamilaskentaan liittyvät pohjatiedot kesäkuun loppuun mennessä. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen hallinto oli mukana vuoden 2023 järjestelyeräneuvotteluissa ja vastasi OVTES-sopimusneuvottelusta. Neuvottelut saatiin päätökseen kesäkuussa.

Opetuspalvelut

Strategisten tavoitteiden toteuttamiseksi tehtiin toimenpiteitä sekä koulun että tulosalueen tasoilla. Painopisteenä olivat toimenpideohjelman mukaiset toimenpiteet kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi. Huhtikuussa toteutettiin kaikilla kouluilla Talent videokooste "Ystävyiden ja kaveruuden ylistys". KiVa-koulutus toteutettiin koulujen KiVa-opettajille kahdessa osassa niin, että kaikilta kouluilta on osallistujia. Ensimmäinen koulutus oli huhtikuussa, jälkimmäinen syyskaudella. Vastavaan aikataulutuksen mukaisesti järjestettiin koulujen oppilaskuntien hallitusten jäsenille koulutusta,

jonka aiheena oli kiusaamisen vastainen toiminta. Tavoitteena oli, että oppilaskuntien edustajat saivat tietoutta ja työkaluja, joiden avulla toimia omassa koulussa kiusaamista vastaan. Opettajien sähköisen turvallisuuskansion käyttöönotto aloitettiin Hyökännummen koulusta. Käyttöönotto laajenee syyskauden 2023 aikana kaikkiin kouluihin. Turvallisuuskansio sisältää mm. Sivistyslautakunnan 15.6.2023 hyväksymän suunnitelman oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä muita toimintaohjeita.

Sivistyslautakunta päivitti lukion paikallisen opetussuunnitelman kokouksessaan 23.5. Perusopetusta koskevat opetussuunnitelmamuutokset käsiteltiin sivistyslautakunnan kokouksessa 15.6.2023. Muutokset koskivat poissaolojen ehkäisemistä sekä poissaolojen suunnitelmallista seuraamista ja niihin puuttumista, Riihenmäen koulun painotetun opetuksen (yrittäjyyskasvatus) opetussuunnitelmaosuutta sekä perusopetuksen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmaa. Kokouksessa hyväksyttiin lisäksi opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman kokonaisuus, joka korvaa opiskeluhuollon luvun 8 osalta paikallisen opetussuunnitelman.

Sääksjärven koulun ylimmän koulurakennuksen käyttöä tarkasteltiin loppukevällä. Tarkastelun perusteella ylimmässä (vanhimmassa) rakennuksessa jatkaa lv. 2023-2024 kovien materiaalien käsityön opetus. Muiden tilojen käyttö siirtyy syksyn aikana muihin tiloihin, jonka lisäksi yhden luokkatilan tarpeita varten hankitaan väistötila uusimman rakennuksen pätyyn. Mäntsälän lukioon rekrytoitiin uusi rehtori, aiemman jäädessä ansaitulle eläkkeelle.

Toisella vuosineljänneksellä korostui hallinnollinen työ, joka aiheutui pääosin valtakunnallisista opetussuunnitelmamuutoksista, laadituista palkkaratkaisuista, ovtes-palkkajärjestelmästä, hankehauista ja -raportoinnista ja Telia-muutoksesta sekä hyvinvointialueen verkostoyhteistyön valmistelusta mutta myös paikallisesta tehtäväkuvavalmistelusta.

Rehtorien kesäseminaarissa 5.-6.6.2023 toteutettiin lv. 2022-2023 arviointia ja laadittiin suunnitelmaa strategisten tavoitteiden toteuttamiseksi tulevalle lukuvuodelle 2023-2024.

Opetuspalveluiden kesäkuun talouden toimintakate oli 16,6 milj. euroa toteutuman ollessa 53,2 %. Toimintatulojen osuus oli 25,8 % ja toimintamenojen 51,1%. Toimintamenoissa ylityspaineet kohdistuvat henkilöstömenoihin. Henkilöstömenojen palkkaohjelmaan kohdistuvat korotukset ovat arviolta 4,85 %. Talousarviossa henkilöstömenokorotukset on arvioitu 2,5 % mukaisesti. Opetuspalveluiden ylityspaineet kohdistuvat juuri henkilöstömenoihin ja niiden arvioidaan ylittyvän 0,3 milj. euroa.

Varhaiskasvatuspalvelut

Strategisia tavoitteita on edistetty edelleen tavoite kerrallaan. Henkilöstön työhyvinvointia on tuettu työnohjauksella koko kevään eri ryhmissä ja syksyllä jatketaan koko yksikön työnohjaus illoilla muutamassa päiväkodissa. Työhyvinvointia pyritään kehittämään myös lisäämällä vakituista henkilökuntaa tehostamalla rekrytointia kaikissa ammattiryhmissä.

Varhaiskasvatuksessa on haastava tilanne pätevän henkilöstön saamiseksi, tämän vuoksi sitovaksi tavoitteeksi vuodelle 2023 asetettiin avoimien toimien täyttäminen 20 % verran, avoimia toimia oli tammikuussa 2023 oli noin 22 ja kesän kynnyksellä noin 29, osittain lisääntyneen henkilöstötarpeen vuoksi. Tavoite avoimien toimien täyttämistä ei siis toteutunut keväällä vaan oli negatiivinen. Syksyn rekrytoinnin osalta haasteena on ollut edelleen varhaiskasvatuksen opettajien saatavuus. Ensimmäinen varhaiskasvatuksen sosionomi saatiin palkattua päiväkotiiin. Järjestelyvaraeriä kohdennettiin kaikille eri ammattiryhmille, eritoten pk johtajille ja varhaiskasvatuksen opettajille. Apulaisjohtaja kokeilu alkaa syksyllä yhdessä vaihdessa päiväkodissa.

Varhaiskasvatuksen lakimuutos lasten tuen ta- soista astui voimaan 1.8.2022 ja nyt on kokonainen toimintavuosi eletty uuden lain kanssa, joten lain voimaantumisen vaikutuksia on tärkeää arvioida. Hallintopäätöksiä tehtiin noin 150 (kahdelle eri toimintavuodelle) ja avustajien tarve kasvoi lasten tuen tarpeiden havaitsemisen myötä. Keväällä varhaiskasvatuksessa työskenteli 18 avustajaa, joista 8 hankerahoituksen turvin. Syksyllä 2023 ei saatu toivottua hakerahoitusta, joten lisääntyvien avustajien palkkamenot katetaan varhaiskasvatuksen budjetista. Hanketoiminta jatkui kahden

hankkeen osalta ja kolmanteen hankkeeseen saatiin työntekijä toukokuussa. Syksyllä käynnissä on enää kaksi hanketta. Hanketyöntekijä ja hankeavustaja resurssia on kohdennettu pienennettyihin ryhmiin sekä muutamiin muihin ryhmiin.

Mäntsälän kunnan esiopetuksen opetussuunnitelman 2023 muutokset liittyvät opiskeluhooltoon, jota tarkennetaan Mäntsälän kunnan opiskeluhooltosuunnitelmassa. Mäntsälän varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen yhteinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma päivitetään alkusyksystä 2023. Yhteistyössä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa on laadittu asiakirjapohjat lääkehoitosuunnitelmille.

Varhaiskasvatuksen palveluseteliä on valmisteltu virkamiestyönä yhdessä yksityisten palveluntuottajien kanssa. Palveluseteliin lapsivaikutusten arviointiin liittyen huoltajille tehtiin kysely.

Varhaiskasvatuksen palveluverkon muutos ajoittui kesä-heinäkuulle ja neljä yksikköä suljettiin samanaikaisesti, tästä syntyi paljon ylimääräistä kuluja. Koskenrannan päiväkodin hankinnat ajoittuvat myös kesä-heinäkuulle siten, että kulut jakautuvat osavuosisikatsauksien 2 ja 3 välille.

Varhaiskasvatuksen asiakastietojärjestelmä Pro Consona, piti vaihtaa CGI:n päivityksen myötä, mutta teknisten haasteiden ja päivitetyn ohjelman vajavaisuuden vuoksi siirtymisestä luovuttiin. Uuden ohjelman hankinta huomioidaan tulevissa talousarvioissa.

Varhaiskasvatuksen tulot ovat laskeneet 1.3.2023 voimaan tulleen asiakasmaksulain muutoksen myötä arviolta noin 0,3 milj. euroa, mutta alkuvuoden maksutuottokertymä noudattaa vuoden 2022 kuukausittaista kertymää. Koko vuoden osalta henkilöstömenoihin tulee kasvua, sillä syksyllä on tarvetta lisätä ryhmiä talousarviosta poiketen, alle kolmivuotiaiden lisääntyneen määrän vuoksi. Kotihoidon tuen kuntalisän arvioidaan riittävän koko vuoden tarpeeseen. Kotihoidon tuelle olevien lasten määrä oli toukokuussa 2023 257 lasta ja toukokuussa 2022 283 lasta. Tarkemmat tiedot kotihoidontuella olevien lasten määrästä saadaan myöhemmin syksyllä.

Varhaiskasvatuspalveluiden talouden toimintakate oli 8,4 milj. euroa toteutuman ollessa 57,9 %. Toimintatulojen osuus oli 38 % ja toimintamenojen 59,8 %. Toimintamenoissa ylityspaineet kohdistuvat henkilöstömenojen lisäresurssitarpeisiin sekä palkkaohjelman kohdistuviin vaikutuksiin. Varhaiskasvatuspalvelut arvioidaan ylittyvän 0,3 milj. euroa.

Elinikäinen oppiminen ja hyvinvointipalvelut

Strategiset tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellusti. Hyvinvointisuunnitelman päivitys etene aikataulun mukaan ja tulee päätöksen-tekoon syksyn aikana. Hyvinvointisuunnitelman neljä päätavoitetta kaikenikäisten liikkumisen lisääminen, digiosaamisen vahvistaminen, syrjäytymisen ennaltaehkäisy ja osallisuuden vahvistaminen sekä turvallisuuden lisääminen ovat ajankohtaisia ja niiden tavoitteiden suuntaisesti edetään. Päivitetään toimenpiteet ja mittarit mahdollisimman konkreettiseksi ja huomioidaan myös hyte-kertoimen edellyttämät mittarit. Päivitykseen osallistuvat kaikkien toimialojen päälliköt yhdessä hyvinvointipalvelujen kanssa.

Kansalaisopiston toiminta on sujunut alkuvuodesta suunnitellusti. Opiskelijoiden osallistuminen kursseille on lisääntynyt ja tämä näkyy myös pienenä tulojen kasvuna edellisvuoden vastavaan aikaan nähden.

Kirjaston vartiointipalvelujen osto ylittyi jo ensimmäisen vuosi neljänneksen aikana. Vartiointia on jouduttu lisäämään kirjastoon kohdistuneen ilki-vallan vuoksi.

Vapaa-aikapalveluissa on edetty suunnitelmien mukaan. Hyökännummen koululla pidettiin kesäkuussa kaksi viikkoa lasten päiväleiriä yhdessä Hyökännummen koulun vanhempain yhdistyksen kanssa, jossa kunnan nuoriso-ohjaaja ja nuoriso-ohjaaja opiskelija toimivat leirin vetäjinä. Nuoriso-palveluista toinen etsivä nuorisotyöntekijä on toimivapaalla 22.3-31.12.23 välisen ajan. Uusi koor-

dinoiva ohjaaja aloitti Starttivalmennuksessa 1.6.23.

Liikuntapalvelut järjestivät kesän aikana suositut sup-lautakokeilut ja perheretken laamatilalle. Mäntsälä Liikkuu 2025 hanke etenee suunnitellusti, vaikka hanketyöntekijä vaihtui 1.8.23 alkaen.

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalue koordinoi puistoruokailun, joka toteutettiin Myllymäen koulun pihalla kesäkuun alusta juhannukseen asti. Puistoruokailun yhteydessä järjestettiin myös leikkejä ja pelejä.

Harrastamisen Mäntsälän mallin koordinointi siirtyi hyvinvointipalveluille alkuvuodesta ja hanke on saatu etenemään.

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueen kesäkuun toimintakate oli 1,69 milj. euroa, toteutuman ollessa 54,1%. Toimintatulot alittuivat talousarvion nähden, toteutuman ollessa 28,2 % ja toimintamenoissa oli lievää ylitystä. Tulosalueen osalta ei ole kuitenkaan nähtävissä toimintakatteessa ylityspaineita.

Talousarviomuutokset

Osavuosikatsauksen 2/2023 yhteydessä valtuustolle käsiteltäväksi tulevat talousarvio- ja määrärahamuutokset:

Käyttötalouden lisämäärärahaesitykset:
Opetuspalvelujen toimintamenoihin (henkilöstömenot) esitetään lisättäväksi 0,3 milj. euroa.

Varhaiskasvatuspalvelujen toimintamenoihin (henkilöstömenot) esitetään lisättäväksi 0,3 milj. euroa.

Tulosalueet

Sivistyksen ja hyvinvoinnin yhteiset

1000 €	TA 2023	MUUTOS	MTA 2023	TOT. 30.6.	poikkeama	TOT %	TPE 2023	TP 2022
Toimintatuotot								
Toimintakulut	-450		-450	-240	210	53,3 %	-448	-547
Toimintakate	-450		-450	-240	210	53,3 %	-448	-547
Opetuspalvelut								
1000 €	TA 2023	MUUTOS	MTA 2023	TOT. 30.6.	poikkeama	TOT %	TPE 2023	TP 2022
Toimintatuotot	2 615		2 615	674	-1 941	25,8 %	2 615	3 085
Toimintakulut	-33 817		-33 817	-17 281	16 536	51,1 %	-34 148	-34 241
Toimintakate	-31 203		-31 203	-16 607	14 596	53,2 %	-31 533	-31 156
Varhaiskasvatuspalvelut								
1000 €	TA 2023	MUUTOS	MTA 2023	TOT. 30.6.	poikkeama	TOT %	TPE 2023	TP 2022
Toimintatuotot	1 335		1 335	507	-828	38,0 %	1 035	1 274
Toimintakulut	-15 838		-15 838	-8 910	6 928	56,3 %	-16 172	-15 009
Toimintakate	-14 503		-14 503	-8 403	6 100	57,9 %	-15 137	-13 734
Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin yhteiset								
1000 €	TA 2023	MUUTOS	MTA 2023	TOT. 30.6.	poikkeama	TOT %	TPE 2023	TP 2022
Toimintatuotot	483		483	136	-347	28,2 %	483	442
Toimintakulut	-3 611		-3 611	-1 828	1 783	50,6 %	-3 611	-3 175
Toimintakate	-3 128		-3 128	-1 692	1 436	54,1 %	-3 128	-2 734

Tekninen ja elinvoimapalvelut

Tekninen ja elinvoimapalvelut 1000 €	TA 2023	MUUTOS	MTA 2023	TOT. 30.6.	poikkeama	TOT %	TPE 2023	TP 2022
Toimintatuotot	23 520		23 520	11 810	-11 711	50,2 %	23 483	24 334
Myyntituotot	3 645		3 645	1 776	-1 870	48,7 %	3 583	4 584
Maksutuotot	602		602	250	-351	41,6 %	504	767
Tuet ja avustukset	33		33	2	-31	5,2 %	58	49
Muut toimintatuotot	19 241		19 241	9 782	-9 459	50,8 %	19 339	18 935
Valmistus omaan käyttöön				48	48		50	5
Toimintakulut	-18 672		-18 672	-9 297	9 375	49,8 %	-19 003	-18 535
Henkilöstökulut	-6 073		-6 073	-3 161	2 911	52,1 %	-6 158	-5 742
Palvelujen ostot	-4 954		-4 954	-2 607	2 347	52,6 %	-5 048	-5 522
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 856		-4 856	-2 123	2 733	43,7 %	-4 834	-4 496
Avustukset	-163		-163	-5	158	3,1 %	-163	-158
Muut toimintakulut	-2 627		-2 627	-1 401	1 226	53,3 %	-2 800	-2 616
Toimintakate	4 848		4 848	2 561	-2 288	52,8 %	4 530	5 804
Vuosikate	4 848		4 848	2 561	-2 288	52,8 %	4 530	5 804
Poistot ja arvonalentumiset	-8 529		-8 529	-3 872	4 657	45,4 %	-8 529	-6 793
Poistot ja arvonal.	-8 529		-8 529	-3 872	4 657	45,4 %	-8 529	-6 793
Tilikauden tulos	-3 681		-3 681	-1 311	2 369	35,6 %	-3 999	-990
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-3 681		-3 681	-1 311	2 369	35,6 %	-3 999	-990
Vyörytyserät	-1 670		-1 670	-529	1 141	31,7 %	-1 670	-1 861
Vyörytystuotot								
Vyörytyskulut	-1 670		-1 670	-529	1 141	31,7 %	-1 670	-1 861
Kustannuslaskennalliset erät	-5 956		-5 956		5 956	0,0 %	-5 956	-5 982
Yli/alij. vyörytyser. jälkeen	-11 307		-11 307	-1 840	9 467	16,3 %	-11 625	-8 832

Tekninen ja elinvoimapalvelut

Palvelualueen palvelusuunnitelma

Tekninen ja Elinvoimapalvelut palvelualueen toiminta-ajatuksena on tuottaa toimivat ja tarkoituksen mukaiset yhdyskunta-, tekniset ja kuntakehityspalvelut kuntalaisille huomioiden talous, turvallisuus ja ympäristö. Vahvistamme asiakaslähtöisyyttä ja kuntalaisten hyvinvointia edistämällä ja tukemalla asukkaiden osallistumista. Palvelualueen tavoitteet on luotu koko kunnan strategiaan pohjautuen.

Toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat

Tekninen ja elinvoimapalvelujen yhteiset

Teknisen ja elinvoimapalvelujen yhteisten menototeuma vastaa varsin hyvin ajankohdan arviota. Teknisen yhteiset on alkuvuoden aikana päivittänyt valmiussuunnitelmaa sekä hyvinvointisuunnitelmaa yhteistyössä muiden tulosalueiden kanssa, kehittänyt hankkeiden seuranta ja niiden sisäistä koordinoitua sekä tukenut ja avustanut tulosalueiden palvelutoimintaa.

Toimitilapalvelut

Sääksjärven koulun vanhimmassa rakennuksessa on ilmennyt sisäilmasta aiheutuvaa oireilua. Käyttäjän, sekä terveysvalvontaviranomaisen kanssa käytyjen neuvottelujen perusteella on päädytty hankkimaan väistötila. Väistötilojen hankinnan kilpailutus toteutettiin puitesopimusjärjestelyn mukaisesti.

Korjaushankkeiden osalta alkuvuosi ja kesän projekteihin valmistautuminen on mennyt pääosin suunnitellusti. Toimintatuotot ja -kulut ovat toteutuneet lähes talousarvion mukaisesti. Toimintatuottojen toteama on 50,6 % ja toimintakulut 51,9 %, jolloin toimintakate oli 49,8 %. Toimintakuluissa suurin ylitys on leasingvuokra-maksuissa.

Ateria- ja puhtauspalvelut

Alkuvuoden haasteet sijaisten saatavuuden suhteen ovat hieman helpottaneet. Kunta liittyi

Hanselin puitesopimukseen, jonka kautta on mahdollista saada henkilöstövuokrausta lyhyisiin ja äkillisiin sijaistarpeisiin. Palveluntuottajana toimii Staffpoint.

Koskenrannan päiväkoti Amandan keittiö on valmiina toiminnan käynnistämiseen 31.7.2023 alkaen. Päiväkodin keittiöllä työskentelee kaksi vakiuista työntekijää.

Toisen osavuositarkastuksen tulos on lähes talousarvion mukainen. Toimintatuottojen osuus on pienempi edellisen vuoden vastaavaan jaksoon verrattuna, tuotoista puuttuvat Hyvinvointialueelle 1.1.2023 siirtyneet palvelut.

Kuntatekniikka

Kesällä 2023 on käynnistynyt saman aikaisesti useita kuntatekniikan investointihankkeita, jotka ovat edenneet suunnitellusti. Kesäkauden aikana toteutetaan pieniä liikenneturvallisuustoimenpiteitä ja kunnossapidetään hulevesijärjestelmiä.

Riihenmäen ja Sälinkään kuntoportaiden rakentaminen käynnistyi toukokuussa ja työt saatetaan valmiiksi heinäkuun aikana. Urheilupuiston ja Riihenmäen koulun tekonurmikenttien rakennushankkeet käynnistyivät toukokuun lopussa.

Kuntatekniikan päällikön virkaan valittiin Jarkko Hämäläinen, joka aloitti virassaan 17.5.2023. Viestintään on panostettu erityisesti käynnistyvistä kuntatekniikan investointihankkeista tiedottamalla. Uusia työntekijöitä on tullut katukunnossapitoon sekä kausityöntekijöinä puistot ja liikuntapaikat yksikköön.

Kuntakehityspalvelut

Maankäyttö, asuminen ja liikenne

Vuoden 2023 ensimmäinen puoli vuotta on ollut rakennuslupituksessa ja suunnittelutarveratkaisuhakemuksissa poikkeuksellisen rauhallinen. Isompia lupahakemuksia ei ole toistaiseksi myöskään sisällä. Rakentamisen määrä on vähentynyt

huomattavasti mm. rakennuskustannusten nousun, korkojen nousun ja talouden epävarmuuden myötä. Lempivaaran omakotitontteja oli tammi-kuussa haettavana 13 kpl, joista kesäkuun loppuun mennessä vuokrattiin 2 kpl ja 3 on varattuna. Uusia tontteja on tulossa Roinilantielle kesän jälkeen sekä loppuvuodesta lisää Lempivaaran seuraavasta vaiheesta.

Henkilöstövajausta on etenkin kaavoituksessa ja yleiskaavainsinöörin tehtävä on ollut täyttämättä. Nimike on nyt muutettu kaavoituspäälliköksi ja uusi henkilö aloittaa työn 7.8.2023.

Yleiskaavatyö jatkuu tarvittavien lisäselvitysten laatimisella. Lisäksi kuntakehityslautakunta päätti 15.2.2023 koko kunnan strategisen yleiskaavan päivitetystä tavoitteista ja niitä tukevista toimenpiteistä.

Vuosittaiset indeksimuutokset ovat isoja, joka toisaalta tuottaa tälle vuodelle lisätuloja maanvuokriin indeksitarkistusten johdosta, mutta aiheuttaa myös lisäkustannuksia indeksisidonnaisissa sopimuksissa, etenkin joukkoliikenteen sopimuksien osalta.

Maanvuokratulot arvioidaan ylittyvän 0,1 milj. euroa talousarvioon nähden, mutta vastaavasti rakennusvalvonnan lupatulojen arvioidaan alittavan 0,1 milj. euroa talousarvioon nähden. Joukkoliikenteen kulujen arvioidaan ylittyvän 0,1 milj. euroa talousarvion varauksen.

Määrärahoja ja tuloja arvioidaan tarkemmin seuraavan osavuositarkastuksen yhteydessä.

Talousarviomuutokset

Osavuositarkastuksen 2/2023 yhteydessä valtuustolle käsiteltäväksi tulevat talousarvio- ja määrärahamuutokset:

Investointien ja käyttötalouden kokonaiskustannusvaikutusten täsmentyessä määrärahamuutoksia haetaan tarvittaessa seuraavan osavuositarkastuksen yhteydessä.

**Tekninen ja elinvoima-
palvelujen yhteiset**

1000 €	TA 2023	MUUTOS	MTA 2023	TOT. 30.6.	poikkeama	TOT %	TPE 2023	TP 2022
Toimintatuotot								
Toimintakulut	-844		-844	-325	519	38,5 %	-840	-841
Toimintakate	-844		-844	-325	519	38,5 %	-840	-841

Toimitilapalvelut

1000 €	TA 2023	MUUTOS	MTA 2023	TOT. 30.6.	poikkeama	TOT %	TPE 2023	TP 2022
Toimintatuotot								
Valmistus omaan käyttöön				48			50	
Toimintakulut	-7 660		-7 660	-3 900	3 761	50,9 %	-7 860	-7 602
Toimintakate	9 576		9 576	4 793	-4 830	50,1 %	9 426	9 304
Poistot ja arvonal.	-4 964		-4 964	-2 234	2 730	45,0 %	-4 964	-4 156
Tilikauden tulos	4 611		4 611	2 559	-2 052	55,5 %	4 461	5 149

Ateria- ja puhtauspalvelut

1000 €	TA 2023	MUUTOS	MTA 2023	TOT. 30.6.	poikkeama	TOT %	TPE 2023	TP 2022
Toimintatuotot								
Toimintakulut	-4 797		-4 797	-2 310	2 486	48,2 %	-4 776	-4 648
Toimintakate	0		0	96	96		20	688

Kuntatekniikka

1000 €	TA 2023	MUUTOS	MTA 2023	TOT. 30.6.	poikkeama	TOT %	TPE 2023	TP 2022
Toimintatuotot								
Valmistus omaan käyttöön				190	-180	51,3 %	308	654
Toimintakulut	-3 255		-3 255	-1 732	1 522	53,2 %	-3 304	-3 463
Toimintakate	-2 885		-2 885	-1 542	1 342	53,5 %	-2 996	-2 809

Maankäyttö, asuminen ja liikenne

1000 €	TA 2023	MUUTOS	MTA 2023	TOT. 30.6.	poikkeama	TOT %	TPE 2023	TP 2022
Toimintatuotot								
Toimintakulut	-2 117		-2 117	-1 030	1 087	48,6 %	-2 224	-1 982
Toimintakate	-999		-999	-461	538	46,1 %	-1 081	-544

Nivos konserni

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Seuranta- ja toteutuma
Infrastruktuurin kehittäminen tukien Mäntsälän kunnan strategiaa		
Huolehditaan välttämättömyysinfrastruktuurin kehittämisen vastaamaan kunnan kasvua ja mahdollistavan sekä yrityksille että asukkaalle riittävän laadukkaat ja luotettavat infrastruktuuripalvelut mahdollisimman kustannustehokkaasti.		
Elinkeinopoliittikan tukeminen paikallisesti		
Osallistumme aktiivisesti suurimpien uusien yritysten Mäntsälään sijoittumiseen tarjoamalla energiaratkaisuja kilpailukykyisin ehdoin.		
Seutuyhteistyön vahvistaminen		
Haetaan volyymietuja laajemman yhteistyön kautta Nivos-konsernin toiminta-alueella esimerkkinä vesilaitosyhteistyö Pukkilan ja Pornaisten kuntien kanssa sekä kaukolämpöyhteistyö Pornaisten ja Kärkölän sekä mahdollisesti muidenkin lähikuntien kanssa.		
Mäntsälän kunnan talouden tukeminen		
Mäntsälän kunna taloutta konserni tukee 1,6 miljoonan euron korkotuloutuksella ja kehittämällä liiketoimintaa huolehtien Nivos-konsernin arvonnoususta.		
Terve voitollinen liiketoiminta	Liikevoitto	tervehdyttämistoimien ja 1,6 milj. euron pääomallainan koron maksuvapautuksen vuoksi.
Onnellinen asiakas	Asiakaskokemus	Mitataan ja seurataan säännöllisesti, tavoitteena jatkuva parantaminen. NPS on noussut 30:een edellisen vuoden 28:sta.
Vahva tekemisen kulttuuri	Henkilöstökysely	Mitataan ja seurataan säännöllisesti. eNPS mittarointi on otettu käyttöön ja se oli 9 koko konsernissa kevään mittauksen mukaisesti.
Ekologinen vastuullisuus	Hiilidioksidipäästöt	syntyvien hiidioksidipäästöjen määrä. Pitkän tähtäimen tavoite on, että oman toiminnan päästöt ovat nolla vuoteen 2030 mennessä. Hiilidioksidipäästöt raportoidaan vuosittain kevättalven aikana. Päästötiedot aiemmilta vuosilta löytyvät osana vastuullisuusraporttia.

	tot. 30.6.2023	Ta 2023	Tpe 2023	TP 2022
Liikevaihto (1000 €)	14807	30714	27317	26473
Liikevoitto (1000 €)	424	3950	2669	-412
Tilikauden tulos (1000 €)	331	2407	-636	-7211
Omavaraisuus %	28 %	24 %	24 %	26 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	633 %	300 %	347 %	357 %
Investoinnit (1000 €)	2878	4608	4873	8765
Lainamäärä (1000 €)	93740	92050	94688	94466
Vastuut (1000 €)*	497	382	460	654
Lainat ja vastuut yhteensä (1000 €)	94237	92432	95148	95119
Lainamäärä € / asukas	4470	4352	4477	4521
Asukasmäärä 5/23	2096	21150	21150	20895

Tot. 30.6. sarakkeen asukasmäärä laskettu 05/2023 tiedolla

Mäntsälän Kodit Oy

	tot.30.6.2023	TA 2023	Tpe 2023	TP 2022
Asukkaat lkm	644			669
Kiinteistöt lkm	16	16	16	16
Asunnot lkm	402	402	402	402
Asuinneliöt	19905	19905	19905	19905
Kesk. neliövuokra / kk	12,28	12,28	12,28	11,87
Asuntojen vuokrausaste	97,49 %	98	98,00 %	98,8 %
Vaihtuvuus % / vuosi	11,77 %	23,00 %	23,00 %	25,6 %
Vuokrasaatava	31273	<30000	<30000	52675
Hakemuksia jonossa	101	<80	110	106

	tot. 30.6.2023	Ta 2023	Tpe 2023	TP 2022
Liikevaihto (1000 €)	1528	3132	3132	2996
Liikevoitto (1000 €)	210	27	27	229
Omavaraisuus %	1 %	1 %	1 %	1 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	6 %	13 %	13 %	12 %
Investoinnit (1000 €)		260	260	238
Lainamäärä (1000 €)	24657	24798	24330	25483
Vastuut (1000 €)*				
Lainat ja vastuut yhteensä (1000 €)	24657	24798	24330	25483
Lainamäärä € / asukas	1176	1173	1150	1220
Asukasmäärä 5/23	20 969	21 150	21 150	20 895

Tot. 30.6. sarakkeen asukasmäärä laskettu 05/2023 tiedolla

Mäntsälän Toimistotalo Oy

	tot 30.6.2023	Ta 2023	Tpe 2023	TP 2022
Tuotot / kulut %	49 %	100 %	100 %	100 %
Omavaraisuus %	1 %	6 %	6 %	6 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	8 %	15 %	15 %	13 %
Investoinnit (1000 €)				
Lainamäärä (1000 €)	3251	3126	3126	3358
Vastuut (1000 €)*				
Lainat ja vastuut yhteensä (1000 €)	3251	3126	3126	3358
Lainamäärä € / asukas	155	150	148	161
Asukasmäärä 5/23	20969	21150	21150	20895

Tot. 30.6. sarakkeen asukasmäärä laskettu 05/2023 tiedolla

Mäntsälän Jäähalli Oy

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Seuranta- ja toteutuma
Jäähallin kävijäkerrat vuodessa	160000 kävijäkertaa vuodessa	94 260
Lasten ja nuorten harrastajamäärien kasvattaminen	Aloittavien ryhmien, kuten kiekko- ja luistelukoulujen kasvattaminen	Jää-Tiikereiden ja Jäätaitureiden v. 2022-2023 aloittavissa kiekko-, ringette- ja luisteluryhmissä on mukana 128 lasta
Mainospaikka myynti vuodessa	43 000 €	7 240 €
Tilikauden tulos	0 €	-182 354 €

	tot 30.6.2023	Ta 2023	Tpe 2023	TP 2022
Liikevaihto (1000 €)	230	842	575	505
Liikevoitto (1000 €)	-136	67	-228	-228
Omavaraisuus %	-5,85 %	0 %	-3 %	-3 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	2777	780 %	1112	13 %
Investoinnit (1000 €)	0	0	0	
Lainamäärä (1000 €)	6386	6396	6399	6438
Vastuut (1000 €)*	104	108	104	4
Lainat ja vastuut yhteensä (1000 €)	64904	6504	6503	6442
Lainamäärä € / asukas	304	302	303	308
Asukasmäärä 5/23	20969	21150	21150	20895

Mäntsälän Yrityskehitys Oy

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Seuranta- ja toteutuma
Sitovat tavoitteet:		
Uudet Mäntsälän sijoittuneet tai toimitiloja rakentaneet suuret yritykset 2 kpl ja keskisuuret yritykset 3 kpl	2022 - 2026 lukumäärä, suuret 0 kpl ja keskisuuria 2 kpl	asiakashallintarekisteri , MYK
Yrityskonsultointien määrä 120 kpl/vuosi	1.1-30.6.2023 67 kpl	asiakashallintarekisteri , MYK

	Tot 30.6.2023	Ta 2023	Tpe 2023	TP 2022
Liikevaihto (1000 €)	181	364	364	345
Liikevoitto (1000 €)	7	0	0	10
Omavaraisuus %	99 %	99 %	99 %	99 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	0 %	0 %	0 %	0 %
Investoinnit (1000 €)	8	10	10	4
Lainamäärä (1000 €)	0	0	0	0
Vastuut (1000 €)*	0	0	0	0
Lainat ja vastuut yhteensä (1000 €)	0	0	0	0
Lainamäärä € / asukas	0	0	0	0
Asukasmäärä 05/23	20969	21150	21150	20895

Tot. 30.6. sarakkeiden asukasmäärä laskettu 05/2023 tiedolla

Sanasto

TA 2023

Alkuperäinen talousarvio vuodelle 2023.

MTA 2023

Muutettu talousarvio, jossa huomioitu valtuuston hyväksymät muutokset alkuperäiseen talousarvioon.

Tot. 30.6.

Kirjanpidon toteuma 30.6.2023 tilanteessa.

Poikkeama

Muutetun talousarvion ja kirjanpidon toteuman erotus

Tot. %

Toteuma 30.6. verrattuna muutettuun talousarvioon. Esitetty prosentteina.

TPE 2023

Tilinpäätösennuste tilikaudelta 2023.

TP 2022

Tilinpäätös vuodelta 2022.

Toimintatuotot / Toimintakulut %

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista = $100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$.

Tulorahoituksen osuus toimintamenoista.

Vuosikate / Poistot %

Vuosikate prosenttia poistoista = $100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$.

Vuosikatteen tulisi riittää kattamaan vähennettävien poistojen määrä. Kun tunnusluvun arvo on vähintään 100 %, kunnan tulorahoituksen oletetaan olevan riittävä.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Rahoituslaskelman välitulos, jonka määrä ilmaisee sen kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä, taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien kertymä, € (5 vuotta)

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus %

Investointien tulorahoitus, % = $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$.

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella.

Laskennallinen lainahoitokate

Laskennallinen lainahoitokate = $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$.

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita

